

Ossi Mikkonen

HOITOTYÖN OPISKELIJOIDEN KOKEMUKSIA LAADUN KEHITTÄMISESTÄ

Opinnäytetyö
Hoitotyön koulutusohjelma

Joulukuu 2013

KUVAILULEHTI

		Opinnäytetyön päivämäärä 4.12.2013
Tekijä(t) Mikkonen Ossi		Koulutusohjelma ja suuntautuminen Hoitotyön koulutusohjelma, terveydenhoitaja AMK
Nimeke Hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia laadun kehittamisestä		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Mikkelin ammattikorkeakoulun Kasarmin kampuksen hoitotyön opiskelijoiden osallistumista laadun kehittämiseen. Opinnäytetyön tavoitteena oli antaa ajantasaista tietoa hoitotyön laitoksen laatutyöstä vastaaville henkilöille, sekä konkreettisia ehdotuksia opiskelijoiden laadun kehittämiseen osallistumisen lisäämiseksi. Opinnäytetyön tulokset ovat yleistettävissä vain Mikkelin ammattikorkeakoulun terveysalan laitokseen ja ainoastaan vertailtavissa muihin laadun kehittämistä selvittäviin tutkimuksiin ja raportteihin.</p> <p>Opinnäytetyön aineisto kerättiin suljetulla puolistrukturoidulla kyselylomakkeella Mikkelin ammattikorkeakoulun terveysalan laitoksella syyskuussa 2013. Vastaajina oli 54 hoitotyön opiskelijaa kolmesta opiskelijaryhmästä. Aineisto analysoitiin SPSS-ohjelmalla ja tulokset esiteltiin pylväsdigrammeina ja prosentteina. Opinnäytetyön tuloksista kävi ilmi, että Mikkelin ammattikorkeakoulun palautejärjestelmä on sinällään toimiva, joskin raskastekoinen. Palautetta kerätään ja sitä analysoidaan, mutta palautteen pohjalta tehdyt muutokset eivät aina näy palautteen antajalle. Opinnäytetyön merkittävimmiksi tuloksiksi nousivat tiedottamisen riittämättömyys, tietämättömyys laadusta käsitteenä sekä opiskelijoiden kokemus opettajien kyvyttömyydestä ottaa vastaan palautetta.</p> <p>Tiedottamisen riittämättömyys näkyi tuloksissa siten, että opiskelijat eivät tiedottamisen puutteellisuuden vuoksi tietäneet millaisiin muutoksiin palaute oli johtanut. Tämä laski myös motivaatiota opiskelijoiden laadun kehittämiseen osallistumisessa. Opiskelijoiden tietämättömyys laadusta käsitteenä, Mikkelin ammattikorkeakoulun laatutyön perusteista ja sen merkityksestä opiskelijalle nousi hieman yllättäenkin esille tutkimuksessa. Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijoille ja henkilökunnalle tarkoitettussa intranetissä, Studentissa, informaatiota laadusta ja laadun kehittamisestä on saatavilla vähintäänkin riittävästi. Opiskelijoiden kokemuksen mukaan osalla opettajista oli vaikeuksia ottaa vastaan negatiivista ja kriittistä palautetta. Kolikon kääntöpuolena voidaan nähdä opiskelijoiden palautteenantokyvyn merkitys.</p> <p>Motivoituneen ryhmävastaavan nimeäminen, palautteen hyödyntämisestä tiedottaminen opiskelijoille helpommin näyttäytyvällä tavalla ja laadun käsitteiden selkeyttäminen opiskelijoille sekä lisäisivät opiskelijoiden motivaatiota palautteen antamiseen että helpottaisi Mikkelin ammattikorkeakoulun laatutyöstä vastaavien henkilöiden työtä.</p>		
Asiasanat (avainsanat) laatu, laadun kehittäminen, asiakastyytyväisyys, asiakaslähtöisyys		
Sivumäärä 43+6	Kieli Suomi	URN
Huomautus (huomautukset liitteistä) Tutkimuslupapyyntö, kyselylomake		
Ohjaavan opettajan nimi Ryttyläinen-Korhonen Katri		Opinnäytetyön toimeksiantaja Mikkelin ammattikorkeakoulun Kasarmin kampuksen terveysalan laitos

DESCRIPTION

 <div style="display: inline-block; vertical-align: middle;"> <div style="font-size: 2em; font-weight: bold; margin: 0;">MAMK</div> <div style="font-size: 0.8em; margin: 0;">University of Applied Sciences</div> </div>	Date of the bachelor's thesis 4.12.2013
Author(s) Mikkonen Ossi	Degree programme and option Degree programme of Nursing Public Health Nursing
Name of the bachelor's thesis Nursing students' experiences of development of the quality	
Abstract <p>The purpose of this study was to determine how students of Mikkeli University of Applied Sciences participate in the development of quality. The aim was to provide timely information to the nursing facility for persons responsible for the quality of the work, as well as concrete proposals for improving the quality of students' participation.</p> <p>The data was collected in a closed semi-structured questionnaire at the Mikkeli University of Applied Sciences Department of Health in September 2013. The respondents were 54 nursing students of the three student groups. The data was analysed using SPSS software and the results were presented as bar charts and percentages.</p> <p>The research results showed that the feedback system in Mikkeli University of Applied in itself is working, but heavy. Feedback is collected and analysed, but the changes based on feedback do not always appear for the feedback giver.</p> <p>The key results of the thesis increased the inadequacy of information, lack of awareness of the quality as a concept, as well as student experience of teachers' inability to receive feedback. Insufficient information was reflected in the results, so that students are not, due to lack of information, to know what kind of changes their feedback has led to. This also decreased the motivation to participate in to the development of quality.</p> <p>Students' lack of awareness of the quality as a concept, the basis of quality work in Mikkeli University of Applied Sciences, and its relevance for students, unexpectedly rose up in the study. Intranet for students and staff of Mikkeli University of Applied Sciences contains information about the nature of quality, and of the development of it. Students experience that some of the teachers had difficulty to accept the negative and critical feedback. The flip side can be seen in the students' ability to give feedback.</p> <p>Naming a motivated person who is responsible for the feedback discussions, utilization of feedback data for students in a more visible way and the clarification of the concepts of quality for students could increase student motivation to give feedback which would facilitate the persons responsible for the quality in the Mikkeli University of Applied Sciences.</p> <p>Results of the study can be generalized only to the Mikkeli University of Applied Sciences Department of Health and are only comparable to other quality improvement research projects of studying and reports</p>	
Subject headings, (keywords) Quality, development of quality, customer satisfaction, customer orientation	
Pages 43+6	Language Finnish
URN 	
Remarks, notes on appendices 	
Tutor Ryttyläinen-Korhonen Katri	Bachelor's thesis assigned by Mikkeli University of Applied Sciences, Department of Health

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	TOIMEKSIANTAJA	2
3	LAATU AMMATTIKORKEAKOULUSSA	3
3.1	Keskeiset laatuajattelijat	3
3.2	Laadun merkitys ammattikorkeakoulussa	4
3.3	Laadun arviointi ammattikorkeakoulussa	5
3.4	Laatu Mikkelin ammattikorkeakoulussa.....	6
3.4.1	Laatutyön historia	6
3.4.2	Mikkelin ammattikorkeakoulun laatujärjestelmä ja sen tavoitteet	7
3.4.3	Terveysalan laitoksen laatutyö.....	8
3.5	Opiskelijoiden rooli laadun hallinnassa ja kehittämisessä Mikkelin ammattikorkeakoulussa.....	9
3.5.1	Miten saavutetaan laatua	10
3.5.2	Haasteet laadun saavuttamisessa.....	10
4	OPETUSSUUNNITELMA MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULUSSA	11
4.1	Opetussuunnitelman perusteet	12
4.2	Opintojen muodostuminen.....	13
5	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA KYSYMYKSET	14
6	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN.....	14
6.1	Aineiston keruu.....	14
6.2	Aineiston analyysi	17
7	TULOKSET	18
7.1	Kohderyhmän kuvaus	18
7.2	Osallistuminen laadun kehittämiseen Mikkelin ammattikorkeakoulussa....	18
7.3	Opetussuunnitelma	25
7.4	Laadun kehittämiseen vaikuttavat asiat	29
8	POHDINTA	34
8.1	Opinnäytetyön tulokset ja aikaisemmat tutkimukset.....	35
8.2	Tiedottamisen riittämättömyys	36
8.3	Opiskelijoiden tietämättömyys laatujärjestelmästä	36
8.4	Kriittisen palautteen antamisen vaikeus	37

8.5 Tulosten yhteenveto ja toimenpide-ehdotukset	37
8.6 Tulosten luotettavuus.....	38
8.7 Opinnäytetyön eettisyys.....	40
8.8 Opinnäytetyön prosessin arviointi	41
LÄHTEET	42

LIITTEET

- 1 Tutkimuslupapyyntö
- 2 Kyselylomake

1 JOHDANTO

Vuoden 2014 alusta voimaan tulevan uudistuksen mukaisesti yliopistojen ja korkeakoulujen rahoitusta uudistetaan siten, että jatkossa perusrahoituksesta 75 prosenttia määräytyy toiminnan laajuuden, laadun ja vaikuttavuuden perusteella ja 25 prosenttia muiden koulutus- ja tiedepolitiikan tavoitteiden perusteella. Uuden rahoitusmallin tavoitteena on saada korkeakoulut profiloitumaan oman alansa huippuosaajiksi ja sitä kautta tehostaa koko suomalaista korkeakoulujärjestelmää (Opetus- ja kulttuuriministeriön tiedote 19.4.2012).

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata Mikkelin ammattikorkeakoulun terveysalan laitoksen opiskelijoiden kokemuksia osallistumisesta laadun kehittämiseen ja tuottaa ehdotuksia toiminnan parantamiseksi. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa terveysalan laitoksen henkilökunnalle opiskelijoiden osallistumisesta laadun kehittämiseen sekä konkreettisia ehdotuksia opiskelijoiden osallistumismotivaation lisäämiseksi terveysalan laitoksen laatutyöstä vastaaville henkilöille laatutyön kehittämiseen.

Opinnäytetyön aihe on erittäin ajankohtainen ammattikorkeakoulujen kilpaillessa yhä vähenevistä opiskelijoista ja uuden, laatua voimakkaasti korostavan korkeakoulujen rahoitusmallin mukana tuomien haasteiden kanssa. Opiskelijoiden kokemukset opetussuunnitelman toteuttamisesta ja oppilaitoksen kehittämiseen osallistumisesta antavat oikein toteutettuna kilpailuedun ammattikorkeakoululle.

Korkeakoulujen laatua, laadun kehitystä ja opetussuunnitelman toteutumista mitattaessa korkeakoulujen opiskelijat ovat siis keskeisessä roolissa. Opetussuunnitelmatyö ja oppilaitoksen todellisuus kulkevat ajoittain omaa erillistä rataansa. Tästä syystä loppukäyttäjältä, tässä tapauksessa opiskelijalta, kerätty palaute eri muodoissaan on tärkeää ajantasaisen kokonaiskuvan muodostamiseksi (Kotila 2000, 3). Opinnäytetyö toteutettiin kyselytutkimuksena. Kysely toteutettiin syyskuussa 2013 Mikkelin ammattikorkeakoulun Kasarmin kampuksen terveysalan laitoksella.

2 TOIMEKSIANTAJA

Opinnäytetyön toimeksiantajana on Mikkelin ammattikorkeakoulun terveystieteiden laitos Kasarmin kampuksella ja opinnäytetyön ohjaajana toimii Katri Ryttyläinen-Korhonen. Mikkelin ammattikorkeakoulu on n. 4500 opiskelijan ja 400 työntekijän, elinikäisen oppimisen korkeakoulu Etelä-Savossa. Mikkelin ammattikorkeakoululla on toimipisteitä Mikkelin lisäksi Savonlinnassa. Mikkelin ammattikorkeakoulu muodostaa Kymenlaakson ammattikorkeakoulun kanssa yhteisen strategisen korkeakoulukokonaisuuden, jolla on yhteinen omistaja. Mikkelin ammattikorkeakoulun kokonaisopiskelijamäärä oli vuoden 2012 lopussa 4430 opiskelijaa ja päätoimisesti ammattikorkeakoulussa työskenteli 367 henkilöä. Taulukoissa 1 ja 2 on esitelty tarkemmin ammattikorkeakoulun opiskelijamäärät, sekä henkilöstö.

TAULUKKO 1. Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijamäärät

http://www.mamk.fi/mamk_/tunnusluvut

	2009	2010	2011	2012
Nuorten koulutus	3439	3542	3378	3268
Aikuiskoulutus	1084	1037	920	821
Ylempi AMK	257	319	310	341
Erikoistumisopinnot	134	63	90	23
YHTEENSÄ	4914	4961	4698	4453
VALMISTUNEET	722	874	933	902

TAULUKKO 2. Mikkelin ammattikorkeakoulun henkilöstö, KKA:n auditointiraportti 2013, s. 15.

Henkilöstö	
Opetus- ja muu henkilöstö	238
Muu henkilöstö	129

3 LAATU AMMATTIKORKEAKOULUSSA

Käsitteenä laatu on monitahoinen ja laaja. Erilaisia laatuun liittyviä käsitteitä ja määritelmiä on olemassa paljon ja niiden käyttö on kirjavaa. Pesonen (2007, 35) tarkastelee laadun käsitettä asiakkaan vaatimusten ja odotusten kautta. Hänen mielestä laadulla tarkoitetaan tuotteen tai palvelun ominaisuuksia ja piirteitä, joiden avulla tavoitellaan asiakkaan tyytyväisyyttä. Lecklin (2006, 18–19) taas korostaa laadun olevan virheettömyyttä, jolloin ulkopuoliset tarkastelunäkökulmat eivät vaikuta lopputulokseen. Locklinin mukaan laatu voidaankin määritellä pyrkimyksenä tehdä asiat jo ensimmäisellä kerralla virheettömästi Parrila (2002, 34) toteaa, että laadun käsitteelle on lähes mahdotonta antaa yhtä ainoaa, objektiivista määritelmää. Laadun käsitteen kuvaamiseen vaikuttavat määrittäjän omat arvot, uskomukset, tarpeet ja pyrkimykset sekä oleellisesti myös se ilmiö, jonka kannalta laatua tarkastellaan.

3.1 Keskeiset laatuajattelijat

Veini (2010) nostaa esille kolme keskeistä laatuajattelijaa. Joseph Juranin, W. Edwards Demingin ja Philip P. Crosby'n. Joseph Juranin luoma Juranin trilogia on kolmiosainen laadunkehitysohjelma, joka muodostuu laadun suunnittelusta, laadunhallinnasta ja laadun parantamisesta. Juranin määritelmän mukaan asiakkaiksi voidaan lukea ne tahot, joiden kanssa ollaan tekemisissä saman asian yhteydessä. Juranin määritelmä laadusta, ”fitness for use”, tarkoittaa tuotteen tai palvelun sopivuutta kulloiseenkin tilanteeseen (Veini 2010).

W. Edwards Deming painottaa organisaation johtamisessa jatkuvaa kehitystä. Demingin mukaan koko organisaation henkilöstö on arvokasta ja nostaa esille kaikkien osallistumisen laatutyöhön, sillä laatutyötä ei voida tehdä muusta organisaatiosta irrallaan, vaan laatutyö tapahtuu organisaation sisällä, jokaisessa työntekijässä. Deming on luonut mainetta PDCA–ympyrän kehittäjänä. Se kuvaa eri tasoilla tapahtuvaa prosessia ja koostuu käsitteistä Plan-Do-Check-Act. Demingin suosittelee kehitysprojektien ja muun toiminnan seurannassa käytettävien tilastollisia menetelmiä jotta ongelmat voidaan löytää ja syyt selvittää tilastojen perusteella. (Veini 2010) Mikkelin ammattikorkeakoulun laatuajattelijat on sovellettu versio Demingin PDCA–ympyrästä.

Philip P. Crosby taas kiteyttää perusajatuksensa lauseeseen ”quality is free”, laatu on vapaata, ilmaista. Crosby ajatuksena on, että jos organisaation johto sitoutuu laatujohtamismalliin, organisaatio kykenee omaksumaan toimintamallin ilmaiseksi. Crosby kuitenkin huomauttaa, ettei pelkällä johdon sitoutumisella välttämättä saavuteta haluttua päämäärää, vaan myös alemman työntekijäportaan motivoinnilla on lopputuloksen kannalta suuri merkityksensä. Kaikkia kolmea laatuajattelun kehittäjää yhdistää toiminnan painotus jatkuvaan prosessimalliseen kehittämistyöhön ja päätöksentekojen perustumista varmaan ja varmennettuun tietoon (Veini 2010).

Tässä opinnäytetyössä laatua painotetaan tuloksellisuuden ja tehokkuuden perusteella. Kyseessä on siis tavoitteiden perusteella painottaminen. Tavoitepainotteinen laadun arviointi tarkoittaa, että laatu nähdään tehokkuusvaatimuksena, jonka vuoksi tulosvastuullisuus toiminnan rahoittajalle nousee tärkeään rooliin. ”Laadun määrittely tavoitteiden perusteella painottaa tuloksellisuutta ja tehokkuutta. Kun laatu nähdään tehokkuusvaatimuksena, taustalla on tärkeää ennen kaikkea tulosvastuu toiminnan rahoittajalle” (Mäki 2000, 20).

3.2 Laadun merkitys ammattikorkeakoulussa

Koska ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli muuttuu vuoden 2014 alusta painottaen entistä enemmän laatua, täytyy ammattikorkeakoulujen kehittää omaa toimintaansa ja tarkastella kriittisestikin omaa osaamistaan suhteessa muihin ammattikorkeakouluihin. Mikkelin ammattikorkeakoulu yhdessä Kymenlaakson ammattikorkeakoulun kanssa onkin aktiivisesti osallistunut ja järjestänyt erilaisia laadun kehittämiseen tähtäviä hankkeita, seminaareja ja projekteja.

Laadun kehityksen ongelmat ammattikorkeakoulussa ovat suhteellisen tuoreita, koska korkeakouluopiskelijoiden suhde ikäluokkaansa on aikaisemmin ollut kohtalaisen alhainen. Toisaalta ammattikorkeakoulut ovat väistämättä tehneet jonkinasteista laatu-työtä toiminnan kehittämisessä jo ammattikorkeakouluverkoston perustamisvaiheesta lähtien. Vuonna 2010 ammattikorkeakoulun aloittaneiden suhde ikäluokkaan oli 57,1 %. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden suhteellinen määrä ikäluokastaan tulee nousemaan edelleen ikäluokkien pienenemisen vuoksi, vaikkakin opiskelijamäärät ovat tasaantuneet 2010-luvulla noin 140 000 opiskelijaan per vuosi (Suomen virallinen tilasto 2012). Hallituksen esityksessä Eduskunnalle ammattikorkeakoululaiksi ja laiksi

yliopistolain muuttamisessa arvioidaan, että opiskelijamäärät ammattikorkeakouluissa tulevat vähenemään vuosina 2013–2014 noin 15 000 opiskelijalla 125 000 opiskelijaan. Kuitenkin samaisessa arvioissa ammattikorkeakoulun perustutkintoon tähtäävän koulutuksen aloittaneiden osuuden arvioidaan kasvavan samassa ajassa noin 3000 opiskelijalla (Hallituksen esitys Eduskunnalle ammattikorkeakoululaiksi ja laiksi yliopistolain muuttamisesta, s. 2).

Mäki (2000) nostaa väitöskirjassaan esille: ”korkeakoulujen sisällä on otettava huomioon opinto-ohjauksen ja erityistuen tarve, ryhmien heterogeenisyys sekä niiden työtehtävien kvalifikaatiovaatimukset, joihin tutkinnon suorittaneet tulevat sijoittumaan”. Opiskelijoiden kokemusten määrätietoisesta hyödyntämisestä edut on tiedostettu jo aikaisemminkin, mutta nyt, uuden Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmän julkistaman rahoitusmallin myötä opiskelijoiden merkitys kasvaa. Jotta rahoitusmalli toimisi optimaalisella tavalla, täytyy opiskelijalle luoda mahdollisimman hyvät olosuhteet opiskella, motivoitua opiskeluun ja sitä kautta saada opiskelija valmistumaan määrääjässä. Yksinkertaisimmillaan se tarkoittaa sitä, että aloittavalle ryhmälle tehdään yksi opetussuunnitelma koko opiskeluajalle, jota noudatetaan. Jotta opiskelijasta saataisiin paras teho irti ja jotta motivaatio saataisiin pidettyä korkealla koko opiskeluajan, tulee opiskelijalle laatia henkilökohtainen opintosuunnitelma ja sitä täytyy myös aika ajoin tarkentaa ja seurata. (Mäki 2000).

3.3 Laadun arviointi ammattikorkeakoulussa

Ammattikorkeakoululaissa on määritelty ammattikorkeakoulujen tehtävät, ja yksi niistä on laadunarviointi. Ammattikorkeakoululain mukaan ”ammattikorkeakoulujen tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen, taiteellisiin ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin, tukea yksilön ammatillista kasvua ja harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä tukevaa ja alueen elinkeinorakenteen huomioon ottavaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä sekä taiteellista toimintaa. Tehtäviään hoitaessa ammattikorkeakoulujen tulee edistää elinikäistä oppimista” (Ammattikorkeakoululaki 24.7.2009/564). Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) hallinnon alla olevat 25 Suomen ammattikorkeakoulua joutuvat siis jo lainkin mukaan arvioimaan omaa toimintaansa ja laatua. OKM käyttää oman toiminnan tukena korkeakoulujen arviointineuvostoa (KKA), joka on itsenäinen ja riippumaton arviointielin. KKA:n

tarkoituksena on taata keino lain vaatimaan ammattikorkeakoulujen osallistumiseen toimintansa ja laatu järjestelmiensä säännölliseen ulkopuoliseen arviointiin ja tulosten julkistamiseen. (Valtioneuvoston asetus korkeakoulujen arviointineuvostosta, 794/2009). KKA on suorittanut auditoinnin ensimmäisen kierroksen kaikissa Suomen korkeakouluissa vuoden 2012 loppuun mennessä. Mikkelin ammattikorkeakoulu oli ensimmäisten auditoinnin toisen vaiheen läpi käyneiden korkeakoulujen joukossa ja se saikin auditoinnin laatuleiman vuosille 2013–2019.

Lakien ja säädösten lisäksi ammattikorkeakoulujen laadunvarmistuksen voidaan katsoa koostuvan myös yhtenäisestä eurooppalaisesta korkeakoulujärjestelmästä, kansallisesta korkeakoulupoliittisesta ohjauksesta, sekä korkeakoulujen omasta laadunvarmistuksesta. Opetus- ja kulttuuriministeriö uudistaa ammattikorkeakoulujen toimiluvat 1.1.2014 alkaen siten, että valtioneuvosto voi jatkossa myöntää ammattikorkeakoulun toimiluvan kunnalle, kuntayhtymälle tai rekisteröidylle yhteisölle edellyttäen, että hakijalla on toiminnalle taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset ammattikorkeakoululain 4§:n mukaisten tehtävien järjestämiseen ja että ammattikorkeakoulu on koulutustarpeen vaatima. Toimiluvassa määrätään koulutusvastuusta eli siitä, mitä ammattikorkeakoulututkintoja ammattikorkeakoulun tulee antaa ja mitä niihin liitettäviä tutkintonimikkeitä ammattikorkeakoulussa tulee antaa. Tarvittaessa toimiluvassa voidaan tarkentaa koulutusvastuun tutkintokohtaisuutta. Toimiluvassa määrätään myös siitä, mitä ammattikorkeakoulun ylempiä tutkintoja ja niihin liitettäviä tutkintonimikkeitä voidaan ammattikorkeakoulussa antaa.

3.4 Laatu Mikkelin ammattikorkeakoulussa

3.4.1 Laatutyön historia

Laatutyö Mikkelin ammattikorkeakoulussa on käynnistynyt ammattikorkeakoulukokeilun yhteydessä vuonna 1991. Laatutyöhön organisoitu panostaminen alkoi vuonna 1994 ja ensimmäinen koko ammattikorkeakoulua koskeva laatukäsikirja otettiin käyttöön vuonna 1997. KKA:n toisen kierroksen auditointiraportin (2013) mukaan Mikkelin ammattikorkeakoulun laatu järjestelmän menetelmät ja työvälineet ovat pysyneet jokseenkin muuttumattomina 1990-luvulta lähtien, vaikkakin ammattikorkeakoulu on ollut ak-

tiivinen korkeakoulujen laatutyön käytäntöjen kehittäjä. Ammattikorkeakoulun käyttämät tilastointimenetelmät ja palautteen keräysjärjestelmät ovatkin osoittautuneet aikaa kestäviksi, joskin kohtalaisen raskasrakenteisiksi. Mikkelin ammattikorkeakoulu osallistui yhdessä Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun kanssa laatuauditoinnin pilottivaiheeseen vuonna 1999 ja korkeakoulujen ensimmäisen kierroksen auditointiin vuonna 2006 (KKA 2013, 17).

3.4.2 Mikkelin ammattikorkeakoulun laatujärjestelmä ja sen tavoitteet

Mikkelin ammattikorkeakoulu tavoittelee toiminnan laadun jatkuvaa kehittämistä ja parantamista. Mikkelin ammattikorkeakoulussa on laadittu oma laatujärjestelmä, jonka toimivuutta arvioidaan vuosittain. Itsearviointi pohjautuu KKA:n auditointikäsikirjaan (2011–2017). Arvioinnin tarkoituksena on parantaa jatkuvasti toiminnan laatua. Mikkelin ammattikorkeakoulu on nimennyt keskeisiksi alueiksi hyvän laadun saavuttamiseksi ammattikorkeakoulun koulutuksen, tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan, palvelutoiminnan sekä tukipalvelujen kehittämisen kohti erinomaisuutta. Tavoitteena Mikkelin ammattikorkeakoulussa on kerätä ja tuottaa systemaattisesti tietoa laatujärjestelmään perustuvasta päätöksenteosta ja toiminnasta

Laatujärjestelmän tavoitteena on;

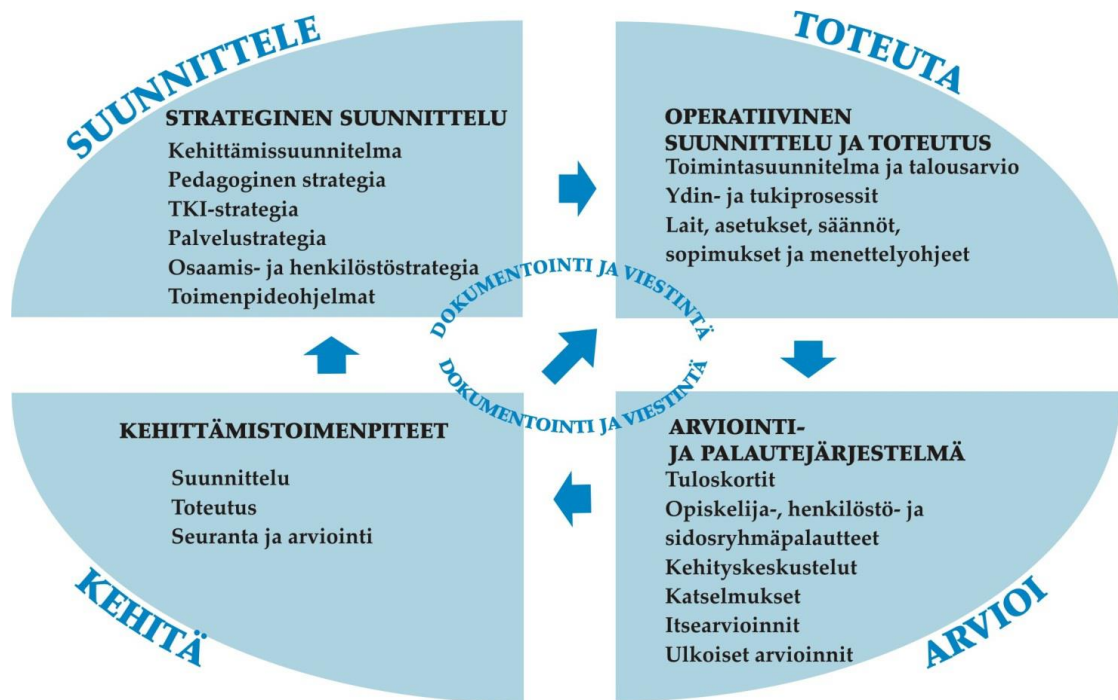
1. tuottaa systemaattisesti tietoa johtamisen ja toiminnan kehittämisen tueksi ja näin varmistaa toiminnan laatu
2. yhdenmukaistaa käytäntöjä ja levittää hyviä toimintamalleja
3. tukea korkeakouluyhteisön jäsenten osallistumista toiminnan kehittämiseen ja
4. vahvistaa laatukulttuuria

(Mikkelin ammattikorkeakoulun laatujärjestelmän itsearviointiraportti 2012.)

KKA:n toisen kierroksen auditointipalautteen mukaan Mikkelin ammattikorkeakoulun laatukäsikirjassa mainittujen periaatteiden noudattaminen onkin johtanut hyviin tuloksiin ja suoraviivaistanut ammattikorkeakoulun toiminnanohjausta. (KKA2013).

Mikkelin ammattikorkeakoulun laatujärjestelmä perustuu W.E. Demingin kehittämään jatkuvan parantamisen PDCA-sykliin. Ammattikorkeakoulussa on otettu erivapauksia syklin soveltamisen suhteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä että ammattikorkeakoulussa keskitytään suunnitteluvaiheessa strategiseen suunnitteluun, toteuttamisvaiheessa

operatiivisen toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen, arviointivaiheessa suoritetaan monipuolisia arviointi- ja palautekäytäntöjä ja kehittämisvaiheessa keskitytään esille nousseiden kehittämistoimien suunnitteluun, toteutukseen, seurantaan ja arviointiin. Dokumentointi ja viestintä liittyvät vahvasti syklin kaikkiin vaiheisiin. (kuvio 1). (KKA2013)

KUVIO 1. Mikkelin ammattikorkeakoulun laatujohtajärjestelmä (KKA 2013, s.17)

3.4.3 Terveysalan laitoksen laatutyö

Terveysalan laitoksen laatutyön tavoitteet on määritelty terveysalan laitoksen laatutyön kuvauksessa vuodelta 2012 seuraavasti; Laatutyön tavoitteena on toiminnan laadun jatkuva parantaminen. Tavoitteena on myös kouluttaa sellaisia terveysalan ammattilaisia, jotka kykenevät näyttöön perustuvaan toimintaan ja joilla on halua sekä taitoa kehittää omaa ammattitaitoaan terveysalan laitoksella opitun elinikäisen oppimisen mallin mukaisesti. Tavoitteeksi on lisäksi asetettu, että mahdollisimman moni opiskelijoista suorittaisi opintonsa suunnitellussa aikataulussa loppuun ja lopulta työllistyisi alalle. Terveysalan laitoksella opintojen suunnittelemista ja toteutumista seurataan ja arvioidaan aktiivisesti tuloskortin avulla.

Laatujärjestelmän tuottamaa tietoa pyritään käyttämään systemaattisesti hyödyksi, mikä edistää pyrkimystä erinomaisuuteen. Tehokkaan oppimisen saavuttamiseksi Terveysalan laitoksella käytetään tehokkaasti hyödyksi uudenaikaisia tiloja, sekä sähköisiä oppimisympäristöjä (Terveysalan laitoksen laatutyön kuvaus 2012).

3.5 Opiskelijoiden rooli laadun hallinnassa ja kehittämisessä Mikkelin ammattikorkeakoulussa

Korkeakoulujen uusi rahoitusmalli korostaa sitä, miten mielekkäänä opiskelijat kokevat opinnot ja opiskelijoilta kerättävä palaute on tehokas tapa selvittää, mitä oppilaitoksessa tehdään oikein ja missä kohden olisi mahdollisesti parannettavaa.

Mikkelin ammattikorkeakoulussa kerätään aktiivisesti ja jatkuvasti opiskelijapalautetta. Opiskelijakyselyillä ja palautekeskusteluilla pyritään keräämään tietoa opiskelijoiden ammattikorkeakouluun ”hakeutumisesta, ennakko-odotusten toteutumisesta, opintojen aloituksen sujuvuudesta, opetuksen laadusta ja kehittämisestä, opintojen ohjauksesta ja opiskelijan itseohjautuvuudesta, koulutusohjelman oppimisympäristöstä ja työskentelyilmapiiristä, valmistumisvaiheen työllistymistilanteesta ja työn luonteesta sekä opiskelun tukipalveluista.” (Mikkelin ammattikorkeakoulun laatukäsikirja, s. 7).

KKA:n suorittaman toisen kierroksen auditointipalautteen mukaan opiskelijoiden motivointi ja aktiivisuus palautteen annossa on kiitettävällä tasolla, mikä johtuu osaltaan ammattikorkeakoulun johdon aktiivisesta paneutumisesta laatutyöhön (KKA2013, 26).

Sisäisen arvioinnin, Mikkelin ammattikorkeakoulun tapauksessa erilaisten palautefoorumien, kuten opiskelijakyselyiden ja palautekeskusteluiden, heikkouksina saattaa olla tulosten hyödyntämättä jättäminen tai se, etteivät muutokset ehdi kohdata opiskelijoita, joilta palautetta on kerätty (Mäki 2000).

Mäen (2000) mukaan ero opiskelijakeskeisiksi itseään väittävien koulutusinstituutioiden ja tulosten/arviointien valossa opiskelijakeskeisten välillä on laatuorganisaatioiden pyrkimyksessä taata kaikki ne asiat, joita asiakkaalle on luvattu. Opiskelijoiden kohdalla ensiarvoisen tärkeäksi muodostuvat koulutusinstituution luomien mielikuvien paikkansa pitävyys. Laatuorganisaation itseään opiskelijaksi itseään väittävän koulutusinstituutiosta erottaa laatuorganisaation pyrkimys taata asiakkaalle, tässä tapauksessa opiskelijalle, ne asiat, jotka on luvattu.

3.5.1 Miten saavutetaan laatua

Organisaation, tässä tapauksessa koulutusorganisaation, johdonmukainen ja tuloksellinen kehittäminen vaatii, että vastuualueet organisaation sisällä ovat selkeästi jaettu kaikilla toimintojen tasolla. Tärkeää on sopia kunkin tason keskeisimmät tehtävät, mikä on oletettu tulos ja se, kuka vastaa tehtävän suorittamisesta. Vaikka opetushenkilökuntaa onkin yleisesti pidetty tärkeänä toimijana koulutuksen uudistuspyrkimyksissä, on olemassa tilanteita, joissa opetushenkilöstöä pidetään pääesteenä koulutusorganisaatioissa tai opetustiloissa tapahtuvissa muutoksissa. Opetushenkilöstön on joissain tilanteissa katsottu olevan uskollisia aikansa eläneille opetus- ja oppimismuodoille jopa siinä määrin, että se estää ymmärtämisen syvempien tasojen saavuttamisen (Alaniska 2006).

3.5.2 Haasteet laadun saavuttamisessa

Mitattaessa pelkästään tyytyväisyyttä numeerisella palautteella saadaan vain pintapuolinen kuva mitattavasta asiasta. Jotta todellisuudessa saadaan selville miten opetusta tulisi muuttaa, tai miten oppiminen voisi parantua, vaaditaan myös avoimia kysymyksiä. Opiskelijan sitouttamisessa opetusprosessiin on opiskelijan asema oppimisen tuottajana merkittävässä osassa. Huomioimalla opiskelija jo opetuksen suunnitteluvaiheessa saadaan opiskelija osaksi laadunvarmistusprosessia. Näin sitoutetaan opiskelija omaan opiskeluunsa ja saadaan aikaan tehokkaampaa oppimista sekä parempia oppimistuloksia. Koulutusorganisaation toimintatapoja arvioidessa ainoastaan opiskelija voi antaa todellisen kuvan opetuksen, ohjauksen, opetusmateriaalin ja muun koulutukseen olennaisesti liittyvien osakokonaisuuksien hallinnasta. Palautteen systemaattinen kerääminen ja sen läpinäkyvä käsittely on opiskelijan palautteen antamisen mielekkääksi kokemisen kannalta keskeisessä asemassa. Toisaalta se asettaa koko koulutusorganisaation avoimeksi kritiikille ja kritiikin kestäminen, sekä omien toimintatapojen muuttaminen saadun palautteen perusteella voi olla haastavaa. Opiskelijoiden motivointi palautteen antamiseen, opettajien kannustaminen sen keräämiseen voi myös osoittautua haastavaksi. Riittävä palautemäärä on kuitenkin perusedellytys palautejärjestelmän toimimiselle (Alaniska 2006, 16).

Käsitteiden selkeyttäminen, mitä laatutyöllä ja laadun kehittämisellä tarkoitetaan, sekä mitä merkitystä palautteen antamisella on yksilön opintojen kannalta, nousee myös merkittäväksi tekijäksi laadun kehittämisessä. Jos yksilö ei ymmärrä antamansa palautteen merkitystä tai asiayhteyttä laadunhallinnassa, ei hän myöskään osaa antaa oikeanlaista palautetta. Palautejärjestelmän raskaus ja palautteen käsittelemisen läpinäkyvättömyys, ns. kasvoton palaute, heikentää myös osaltaan yksittäisen opiskelijan palautteen-antomotivaatiota (Alaniska 2006, 59)

4 OPETUSSUUNNITELMA MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULUSSA

Vaikka Suomessa ammattikorkeakoulut saavat itse päättää opetussuunnitelmansa sisällöstä, ohjaa ammattikorkeakoulujen toimintaa useat eri tahot. Euroopan komissiolla on ollut vuodesta 2004 alkaen pyrkimyksenä saada käyttöön Eurooppalainen tutkintojen viitekehys (European Qualifications Framework, EQF). Tavoitteena on luoda koko Euroopan koulutusjärjestelmät kattava viitekehys, jonka pohjalta voidaan arvioida kunkin yksilön sen hetkinen oppimisen ja koulutuksen taso, yhdenvertaisesti ja vertailukelpoisesti, riippumatta siitä, missä jäsenvaltiossa yksilö on koulutuksensa saanut, sekä luoda kansalliset tutkintojen viitekehykset. Eurooppalainen tutkintojen viitekehys pyrkii siis parantamaan tutkintojen vertailukelpoisuutta, läpinäkyvyyttä ja avoimuutta, sekä lisäämään oppijoiden ja työntekijöiden elinikäistä oppimista, liikkuvuutta, työllistettävyyttä ja integroitumista yhteiskuntaan.

EQF muodostuu kahdeksasta vaativuustasosta, joiden on tarkoitus kattaa kaikki tutkinnot perustasosta edistyneeseen tasoon. EQF:n on sisällytetty kaikki yleissivistävän, ammatillisen ja akateemisen koulutuksen tutkintotasot. Laatu ja laadunkehitys on sisällytetty sekä Eurooppalaiseen tutkintojen viitekehykseen, että kansalliseen tutkintojen viitekehykseen (HE 38/2012 vp, s. 1–8). Koska EQF ei korvaa eikä siinä määritellä kansallisia tutkintojärjestelmiä ja/tai tutkintoja, tarvitaan sen rinnalle kansallinen viitekehys (National Qualifications Framework, NQF), joka perustuu Eurooppalaiseen tutkintojen viitekehykseen (HE 38/2012 vp, s. 13). Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi tutkintojen ja muun osaamisen viitekehyksestä, vuodelta 2012, pyrkii luomaan viitekehyksen Suomen kansallisen koulutus- ja tutkimusjärjestelmään. Viitekehys, ja siihen liittyvä laki on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2014 alusta (HE 38/2012 vp, s. 1).

4.1 Opetussuunnitelman perusteet

Mikkelin ammattikorkeakoulun opetussuunnitelman runkona on eurooppalaisen opetussuoritusten ja arvosanojen siirto- ja kertymisjärjestelmän, ETCS:n, mukainen osaamisperustainen ja opiskelijälähtöinen opetussuunnitelma. ETCS-järjestelmä otettiin käyttöön kaikissa Suomen ammattikorkeakouluissa vuonna 2005. Mikkelin ammattikorkeakoulussa koulutuksen tavoitteet on määritelty konkreettisina oppimistuloksina ja osaamisena. Osaamisalueet on määritelty, mikä osaltaan helpottaa aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista (Opetussuunnitelmat: Mikkelin ammattikorkeakoulu 2012–2013).

Osaamisalueilla pyritään kuvaamaan pätevyyttä, suorituspotentiaalia, sekä kykyä suoriutua tehtävistä, jotka kuuluvat ammattiin. Opetussuunnitelmat pohjautuvatkin vahvasti työelämlähtöisyyteen, ammattien osaamisperustaan (Nykänen 2011). Mikkelin ammattikorkeakoulun terveystalan laitoksen opetussuunnitelman laadinnassa vastuuhenkilöinä ovat koulutusjohtaja, yliopettajat, sekä koulutuspäälliköt. Opettajien asiantuntijaosaamista käytetään opetusjaksojen kuvauksien laadinnassa. Myös opiskelijapalautteen pohjalta kehitetään opetussuunnitelmaa. Mikkelin ammattikorkeakoulussa jokaiselle aloittavalle ryhmälle tehdään oma opetussuunnitelma, jonka runko määräytyy eurooppalaisen (EQF) sekä kansallisen (NQF) tutkintojen viitekehyksen mukaan. Työelämlähtöisyys näkyy opetussuunnitelmassa alan työelämän ja sen kehittämisen tarpeiden huomioimisena koulutuksessa, sekä työelämän edustajien osallistumisesta erilaisiin yhteistyökokouksiin, joissa heille tarjotaan mahdollisuutta kommentoida koulutusalaakohtaisia opetussuunnitelmia (Opetussuunnitelmat: Mikkelin ammattikorkeakoulu 2013–2014).

Mikkelin ammattikorkeakoulussa hoitotyön koulutusohjelmassa koulutuksen painotuksina on työikäisen hyvinvoinnin, ikääntyvien toimintakyvyn sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Ammattikorkeakoulussa keskitytään opintojen käytännölläisyyteen ja työelämlähtöisyyteen (Opetussuunnitelmat: Mikkelin ammattikorkeakoulu 2013–2014).

4.2 Opintojen muodostuminen

Opintojen kokonaisuuden Mikkelin ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelmassa muodostavat hoitotyön ammatillisten perusteiden, työelämävalmiuksien, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, hoitotyö eri toimintaympäristöjen, perhe- ja yhteishoidon, hoitotyön johtamisen ja kehittämisen sekä hoitotyön kehittyvän asiantuntijuuden osaamiskokonaisuudet.

Opinnot rakentuvat sairaanhoitajan tutkinnossa perusopinnoista, pakollisista ja vaihtoehtoisista ammattiopinnoista, vapaasti valittavista opinnoista sekä harjoittelusta ja opinnäytetyöstä. Opetussuunnitelmassa on määritelty opiskelijalle vuositeemat ja osaamistavoitteet. 1. vuoden opiskelija on ns. perehtyjä. Tavoitteena on, että opiskelija tietää hoitotyön ammatillisen toiminnan arvoperusteet ja lähtökohdat, opiskelija osaa tarkkailla ihmisen elintoimintoja ja toimia ohjatusti työssä ja että opiskelija osaa työskennellä ja opiskella korkeakoulussa oppimisyhteisön jäsenenä, ja osaa ottaa vastuuta omasta oppimisesta. Toisen vuoden opiskelija on ns. toimija, jolloin tavoitteiksi on asetettu opiskelijan kyky suunnitella, toteuttaa ja arvioida hoitotyötä. Opiskelijan tulee osata noudattaa hoitotyön eettisiä periaatteita ja toimia vastuullisesti. Kolmannen vuoden opiskelijan tulisi osata soveltaa hoitotyön auttamismenetelmiä tehdä hoitotyötä koskevia päätöksiä muuttuvissa tilanteissa. Tavoitteena on myös, että opiskelija osaa toimia itsenäisesti erilaisissa hoitotyön toimintaympyröissä yhteistyössä muiden kanssa. Neljännen vuoden opiskelijan tavoitteet ovat yhtenevät 3. vuoden opiskelijan osaamistavoitteiden kanssa (Koulutusohjelman osaamiskartta).

5 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA KYSYMYKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää ja arvioida hoitotyön opiskelijoiden osallistumista laadun kehittämiseen Mikkelin ammattikorkeakoulussa.

Opinnäytetyön kysymykset:

1. Miten hoitotyön opiskelijat ovat osallistuneet laadun kehittämiseen?
2. Millaisina opiskelijat kokevat omat vaikutusmahdollisuutensa opetussuunnitelman toteuttamisessa?
3. Minkälainen motivaatio opiskelijoilla on osallistua laadun kehittämiseen?
 - 3.1 Mitkä tekijät lisäävät opiskelijan motivaatiota laadun kehittämiseen?
 - 3.2 Mitkä tekijät estävät opiskelijan motivoitumista laadun kehittämiseen?

6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN

Opinnäytetyön aikaulottuvuutena on poikkileikkausaineisto ja aineistonkeruun tekniikkana suljettu puolistrukturoitu kyselylomake. Opinnäytetyön perusjoukkona ovat Mikkelin ammattikorkeakoulun terveysalan laitoksen opiskelijat, joista kyselyn kohderyhmäksi valikoitiin yhdessä tilaajan kanssa kolme opiskelijaryhmää; kaksi nuoriso-opiskelija ryhmää ja yksi aikuisopiskelijaryhmä.

6.1 Aineiston keruu

Opinnäytetyön lähestymistavaksi valittiin määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus. Opinnäytetyön toteuttaminen kyselylomakkeella (liite 2) on tyypillinen kvantitatiivinen tutkimus eli survey-tutkimus. Hoitotyön opiskelijoista valikoidulle kohderyhmälle annettiin täytettäväksi suljettu puolistrukturoitu kyselylomake, jossa oli sekä avoimia, laadullisia kysymyksiä, että valmiilla vastausvaihtoehdoilla varustettuja määrällisiä kysymyksiä.

Opinnäytetyön menetelmä, kvantitatiivinen tutkimus, on tilastollisten menetelmien käyttöä, muuttujien mittaamista ja niiden välisten yhteyksien tarkastelua. Kvantitatiivinen tutkimus voidaan nähdä prosessina, joka viedään läpi vaihe vaiheelta. Opinnäytetyöni kannalta keskeisiksi osiksi nousivat aikaisemmat tutkimukset laadun kehittämistä, opiskelijoiden merkityksestä laadun kehittämisessä, erilaiset teoriat laadusta ja laadun kehittämisestä, laadun kehittämisen seuranta ja tehostaminen ja ammattikorkeakoulujen toimintaa ohjaavat lait ja asetukset.

Opinnäytetyön aineisto kerättiin puolistrukturoidulla kyselylomakkeella. Aineisto kerättiin Mikkelin ammattikorkeakoulun Kasarmin kampuksen terveystalon laitoksella. Tavoitteena oli saada 50–100 vastaajaa kolmesta ennalta päätetystä opiskelijaryhmästä. Tavoitteeseen päästiin, sillä vastaajia oli 54. Ryhmät valittiin yhdessä koulutuspäällikön kanssa, siten että vastaajiksi saatiin toisen, kolmannen ja neljännen vuoden sairaanhoidajaopiskelijoita. Heillä on kokemusta Mikkelin ammattikorkeakoulun laadun kehittämisestä. Kysely toteutettiin 19.9.2013 siten, että henkilökohtaisesti jaoin vastaajille kyselylomakkeet, valvoin vastaamista ja keräsin lomakkeet. Kaikille kolmelle vastaajajoukolle annettiin samanlaiset vastausohjeet. Kyselylomakkeen ensimmäisellä sivulla oli kerrottu kyselytutkimuksen vastaamisen kannalta oleelliset tiedot, eikä vastaajille alustettu kyselytutkimusta muutoin.

Aineistonkeruumenetelmänä kyselylomaketta on pidetty erityisenä jo 1930-luvulta alkaen ollen varsin perinteinen aineiston keruutapa. Aineistoa kerätessä olin itse paikalla, sekä alustamassa, että valvomassa opiskelijoiden vastaamista kyselylomakkeeseen. Näin voitiin varmistua otannan samankaltaisuudesta. Aaltolan ja Vallin (2001, 100) mukaan aineistonkeruussa vastaaja voi itsenäisesti vastata tutkimukseen saamiensa ohjeiden mukaan tai tutkija voi olla itse paikalla aineistonkeruussa.

Laadun mittaamiseen on olemassa useita erilaisia valmiita mittareita, mutta tässä opinnäytetyössä käytettiin itse laatimaani kyselylomaketta. Ennen tulosten analysointia vaarana oli, että kyselylomake tuottaisi todellisuutta positiivisemmän tuloksen. Kyseinen ongelma on arvioitu kohtalaisen yleiseksi ongelmaksi strukturoiduille kyselyille, verrattuna esimerkiksi haastatteluihin.

Kyselylomaketta testattiin vastaajajoukolla, joka muodostui kolmesta jo aikaisemmin Mikkelin ammattikorkeakoulussa opiskelleesta hoitotyön ammattilaisesta. Yhdessä

heiltä ja ohjaajalta saadun palautteen pohjalta kyselylomaketta muokattiin vastaamaan paremmin tutkimuskysymyksiin. Kyselylomakkeiden osioiden otsikoita muutettiin, kysymysten rivitystä selkeytettiin ja kahta kysymystä muokattiin helppolukuisemmaksi.

Kyselylomake muodostui neljästä osa-alueesta. Ensimmäisessä osiossa keskityttiin taustatekijöiden selvittämiseen, toisessa osiossa selvitettiin opiskelijoiden kokemuksia osallistumisesta laadun kehittämiseen Mikkelin ammattikorkeakoulussa, kolmas osio keskittyi opetussuunnitelmaan ja sen ymmärtämiseen ja viimeisessä, neljännessä osiossa, pyrittiin selvittämään opiskelijoiden kokemuksia laadun kehittämiseen vaikuttaviin asioihin.

Taustatietokysymyksiä oli kyselylomakkeessa viisi, kysymykset 1–5, laadun kehittämiseen osallistumisesta 15, kysymykset B1–15, joista yksi sisälsi strukturoidun kysymyksen lisäksi kaksi avointa kysymystä, opetussuunnitelmasta kysymyksiä oli 11, kysymykset C1–11, ja laadun kehittämiseen vaikuttavista asioista kysymyksiä kyselylomake sisälsi myös 11, kysymykset D1–11. Neljännessä, laadun kehittämiseen osallistumista selvittävissä kysymyksissä 2 kysymystä, kysymykset D10 ja D11, oli avoimia kysymyksiä. Lisäksi toisen, kolmannen ja neljännen osion lopussa oli oma avoimien vastauksien osio perusteluille ja parannusehdotuksille. Näin toimimalla pyrin antamaan vastaajille tilaisuuden avata omia vastauksiaan ja tulosten analysointivaiheessa mahdollisuuden itselleni syventää analysointia strukturoitujen kysymysten tuloksista. Vehkalahti (2008, 25) tuo esille, että ilman avoimia kysymyksiä tuloksista saattaa jäädä havaitsematta tärkeääkin tietoa, jolla saattaisi olla merkitystä tutkimuksen tulosten kannalta.

Aineisto kerättiin käyttäen hyväksi jo olemassa olevien ryhmien rakenteita, eli valmiita ryhmiä. Tämä nopeutti aineiston keruuta ja näin toimimalla saatiin varmemmin vastaajat vastaamaan kyselylomakkeeseen, mikä taas paransi osaltaan vastausprosenttia. (Aaltola & Valli 2001, 102–105.) Aaltola ja Valli (2001, 102) tuovat esille kyselytutkimuksen heikkouksina postikyselyjen alhaisen vastausprosentin, jota minimoin olemalla henkilökohtaisesti paikalla jakamassa ja ottamassa vastaan kyselylomakkeet.

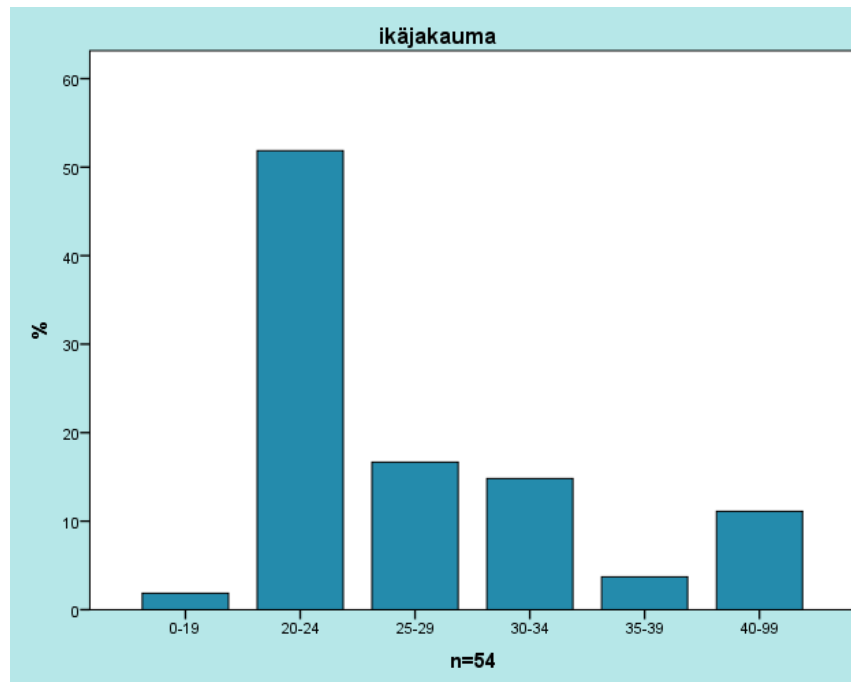
6.2 Aineiston analyysi

Aineisto analysoitiin kvantitatiivisen aineiston analysointiin suunnitellulla SPSS (Statistical Package for Social Sciences) – ohjelmalla. Tulokset esitellään prosenttiosuuksina. Joitakin poikkeavia tai muutoin tutkimuksen kannalta merkittäviä tuloksia selkeytettiin pylväsdiagrammein. Avoimet kysymykset analysoitiin määrällisellä sisällön analyysillä (ks. Burnard 1996, Cavanagh 1997). Tällä menettelytavalla voidaan analysoida objektiivisesti ja systemaattisesti dokumentteja. Tutkittavaa ilmiötä voidaan sisällön analyysin avulla kuvailla, kvantifioida ja järjestää, sekä rakentamaan malleja, jotka esittävät tutkittavaa ilmiötä tiivistetyssä muodossa ja sen avulla ilmiö voidaan käsitteellistää. (Kankkunen & Julkunen-Vehviläinen 2009, 131–137). Avoimet kysymykset analysoitiin käyttämällä sisällönanalyysimenetelmänä tyypittelyä. Näin toimimalla pyrittiin tuomaan esille keskeisimmät ja olennaisimmat havainnot avoimista vastauksista.

7 TULOKSET

7.1 Kohderyhmän kuvaus

Opinnäytetyön kyselyyn vastasi 54 henkilöä. Vastaajista 90 % (n=49) oli naisia. Hie-
man yli puolet vastaajista oli iältään alle 25-vuotiaita, ja viidennes yli 30-vuotiaita (Ku-
vio 2).

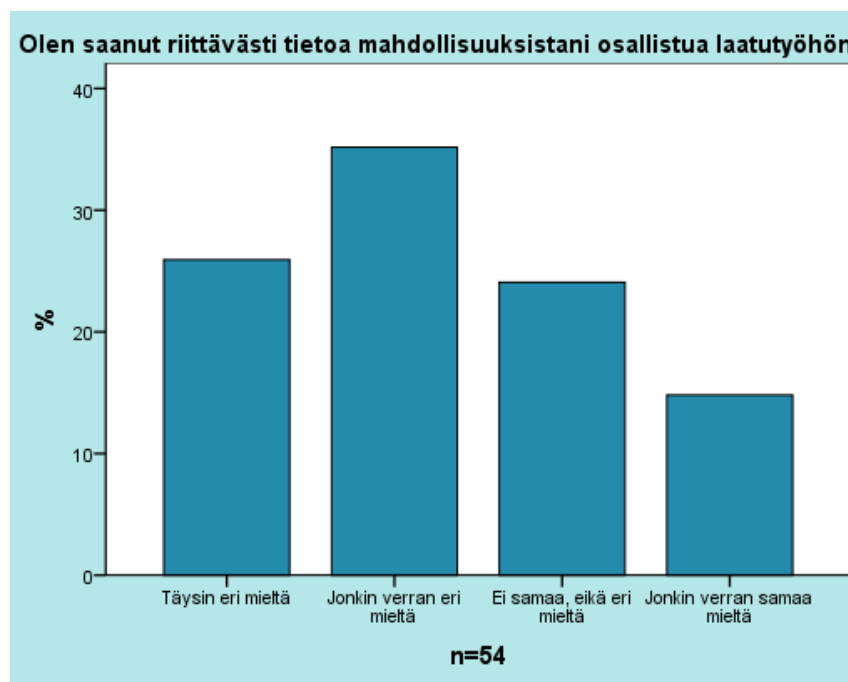
KUVIO 2. Ikäjakauma

Vastaajat olivat aloittaneet opintonsa kahta poikkeusta lukuun ottamatta vuoden 2011 jälkeen. Kolme neljästä vastaajasta ilmoitti opiskeltavaksi tutkinnoksi sairaanhoitajan tutkinnon ja kolmanneksella vastaajista oli aikaisempi hoitoalan tutkinto. Vastaajista 52 vastasi kaikkiin suljettuihin kysymyksiin. Yksi vastaajista jätti vastaamatta toisen osion yhteen ja toinen kahteen kysymykseen. Yksi vastaajista jätti koko neljännen osion huomiotta. Myös näiden vastaajien tulokset on otettu mukaan analysointiin, poissulkien vastaamattomat kysymykset, koska vastaamattomat kysymykset eivät merkittävästi heikennä tulosten luotettavuutta.

7.2 Osallistuminen laadun kehittämiseen Mikkelin ammattikorkeakoulussa

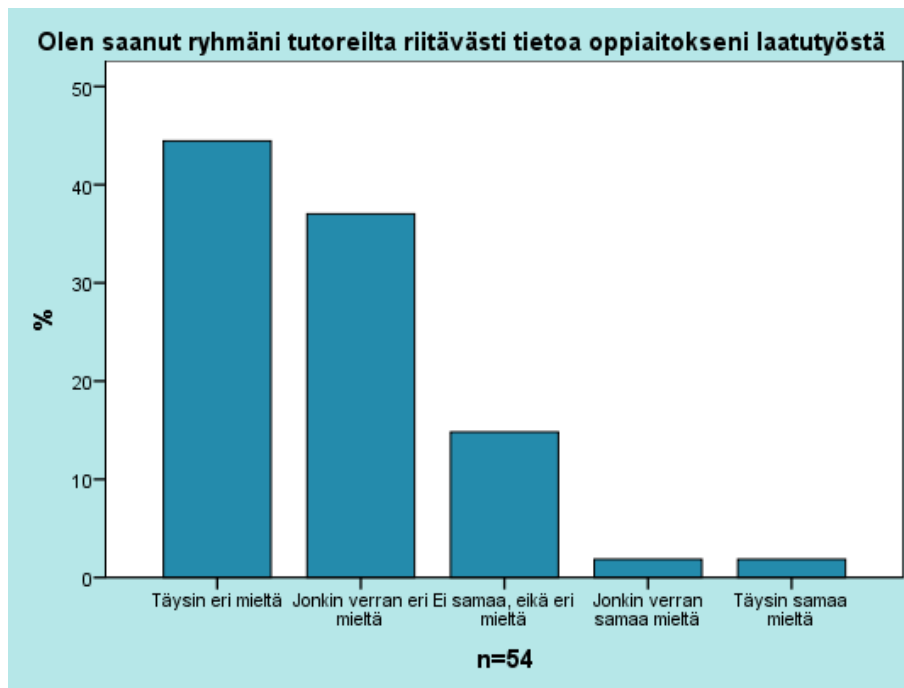
Kyselylomakkeen toisessa osiossa pyrittiin selvittämään vastaajien kokemuksia osallistumisesta laadun kehittämiseen Mikkelin ammattikorkeakoulussa. Vaikka kysely koostuikin enimmäkseen suljetuista kysymyksistä, oli kyselylomakkeeseen jätetty tilaa perusteluille ja parannusehdotuksille.

Vastaajista 61 % (n=33) (kuvio 3), oli sitä mieltä, etteivät he ole saaneet riittävästi tietoa mahdollisuuksistaan osallistua laatutyöhön. Ainoastaan yksi vastaajista oli täysin varma osallistumisestaan laadun kehittämiseen tähtäävään keskusteluun tai keskusteluihin ja 77 % (n=40) vastasi, ettei ole osallistunut tällaisiin keskusteluihin. Kaksi kolmasosaa vastaajista ilmoitti, ettei heidän ryhmästään osallistuta aktiivisesti opiskelijoiden palautefoorumeihin. Avoimissa vastauksissa ilmeni, ettei kaikilla vastaajilla ollut tietoa, mitä palautefoorumeilla tarkoitettiin. Ainoastaan 13 % (n=7) vastaajista ilmoitti osallistuvansa edes jokseenkin mielellään palautefoorumeihin.

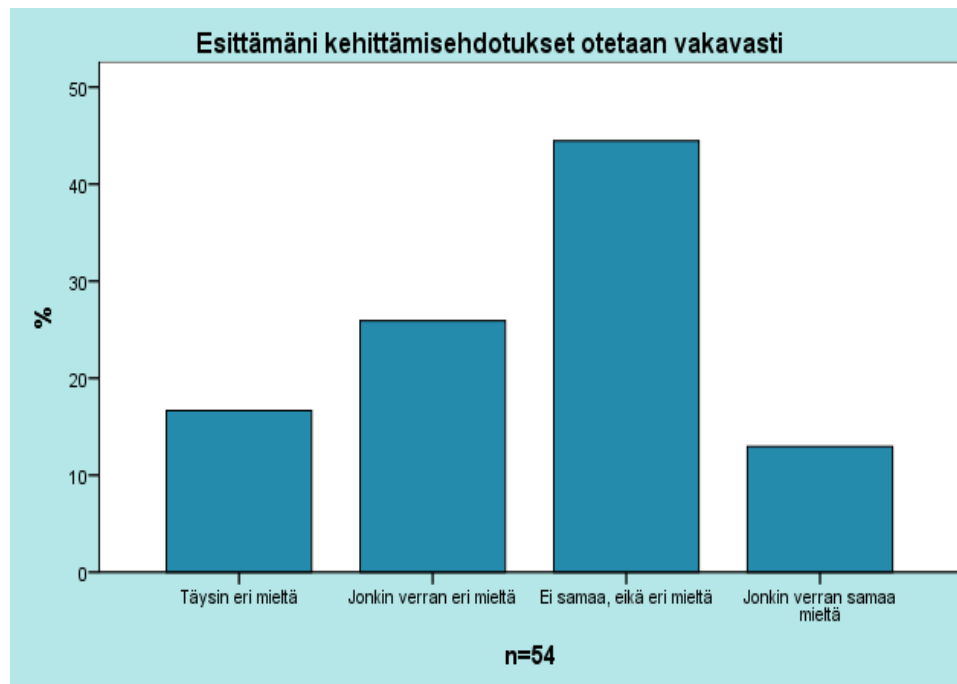
KUVIO 3. Olen saanut riittävästi tietoa osallistumisesta laatutyöhön

Oman ryhmän tutoreiden toimintaan laatutyö esiintuojina oli tyytyväisiä vain kaksi vastaajaa 54:stä (kuvio 4). Perusteluista ilmeni, että suurimpana ongelmana pidettiin kontaktin katoamista tutoreihin ensimmäisen opiskeluvuoden jälkeen.

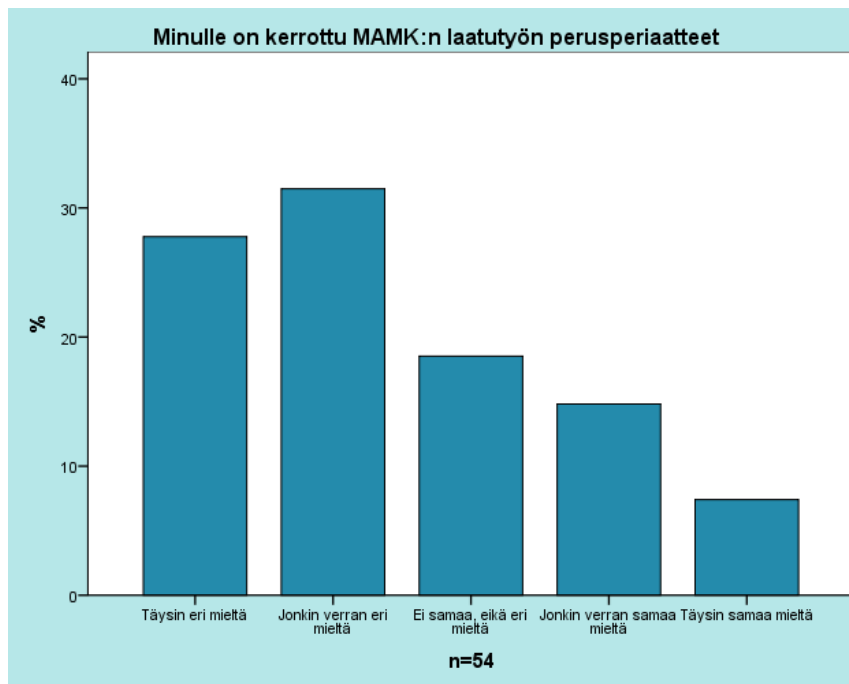
KUVIO 4. Olen saanut riittävästi tietoa laatutyöstä tutoreilta

Vastaajista 39 % (n=21) oli sitä mieltä, että Mamkissa opiskelijat voivat tuoda esille omia ideoitaan organisaation kehittämiseksi. 31 % (n=17) vastasi kysymykseen, ei samaa, eikä eri mieltä. Avoimissa vastauksissa kuitenkin tuotiin esille, etteivät opettajat aina tartu kehittämisehdotuksiin, varsinkaan negatiivisia asioita esille tuovaan, riittäväällä tarmolla. Tämä ilmeni myös kysyttäessä opiskelijoilta tuntevatko he, että heidän mielipiteensä ja kehittämisehdotuksensa otetaan vakavasti. Vastaajista 42 % (n=23) oli väittämän kanssa eri mieltä, ja 44 % (n=24) ei osannut ottaa kantaa kumpaakaan suuntaan (kuvio 5).

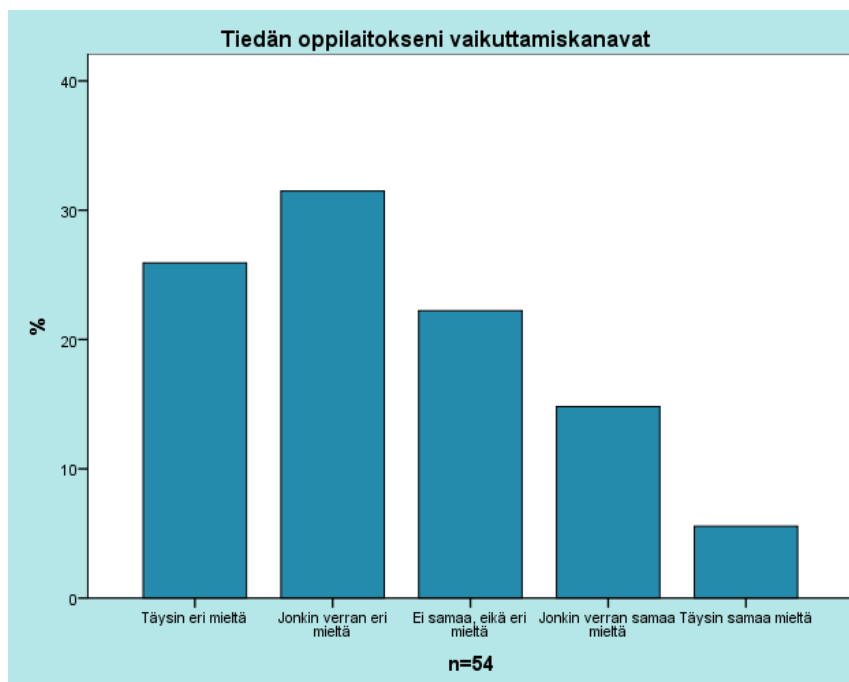
KUVIO 5. Kehittämis ehdotukseni otetaan vakavasti

Viidesosalle vastaajista oli kerrottu varmuudella Mamkn laatutyön perusperiaatteet. Toinen viidennes ei osannut sitä varmaksi sanoa, ja noin puolet vastaajista olo sitä mieltä, ettei heille ole kerrottu laatutyön perusperiaatteita (kuvio 6). Kuitenkin yli puolet vastaajista oli vastannut Mamkn laatukyselyihin. Neljännes vastaajista ei osannut sanoa, olivatko he vai eivätkö he olleet vastanneet laatukyselyihin. Yli 90 % (n=50) vastaajista oli antanut opintojaksopalautetta ja opintojaksojen välipalautetta oli antanut lähes kaksi kolmannesta vastaajista.

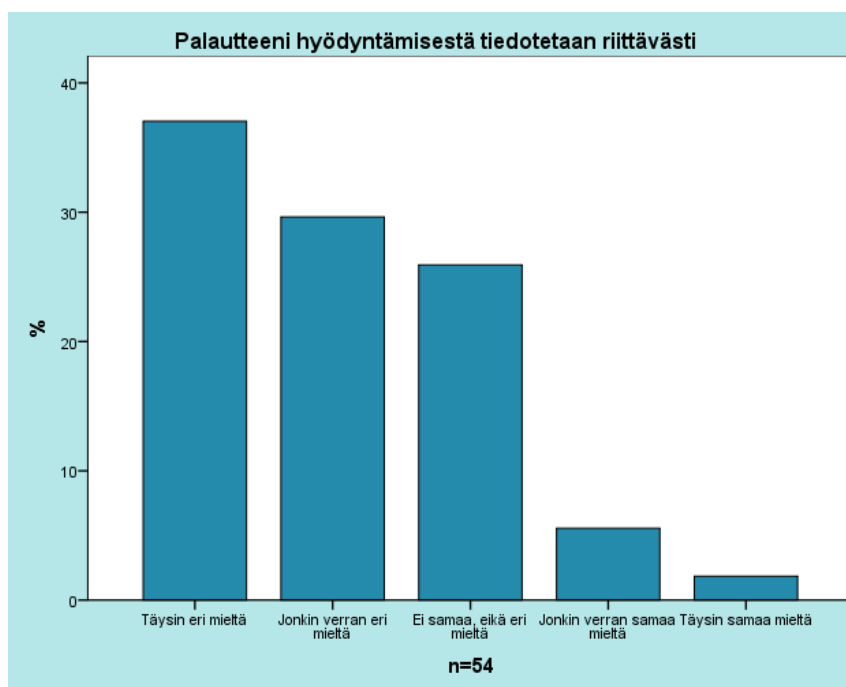

Kuvio 6. Minulle on kerrottu laatutyön perusteet

Oppilaitoksen vaikuttamiskanavista vastaajilla ei ollut kovinkaan vakuuttavaa käsitystä (kuvio 7), sillä 65 % (n=31) vastaajista ei tiennyt Mamkn vaikuttamiskanavia. Noin puolet vastaajista mielsi osallistumisen opiskelijoiden palautefoorumeihin vähemmän miellyttävänä. Avoimissa vastauksissa suurimmaksi epäkohdaksi myös tässä asiassa nousi opiskelijoiden kokema mielipiteiden vähättely. Palautteen hyödyttämisen tiedottamista piti riittävänä ainoastaan 7 % (n=4) vastaajista (kuvio 8).

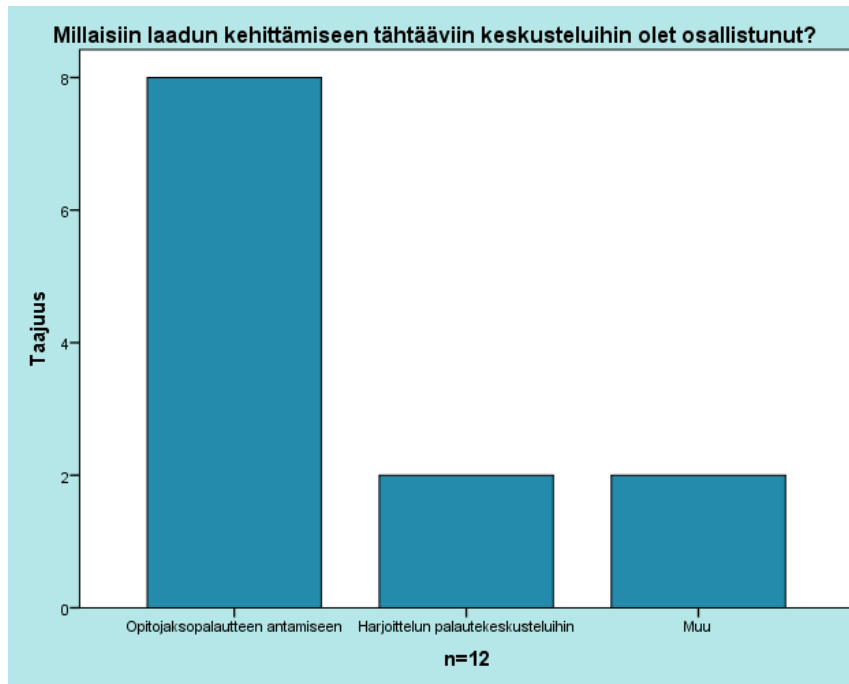
KUVIO 7. Tiedän oppilaitokseni vaikuttamiskanavat.

KUVIO 8. Palautteen hyödyntämisestä tiedotetaan riittävästi

Kyselomakkeen toisen osion avoimiin kysymyksiin oli vastannut 12 vastaajaa 54:stä. Kysymys ”Olen osallistunut laadun kehittämiseen tähtääviin keskusteluihin”, sisälsi myös kaksi avointa alakysymystä. Ensimmäisessä selvitettiin, millaisiin keskusteluihin vastaajat ovat osallistuneet. Vastaajien mukaan he ovat osallistuneet kurssien väli- ja loppupalautteen antoihin, palautekeskusteluihin opintojaksoista ja harjoittelujaksojen purkutilaisuuksiin (kuvio 9). Yksi vastaajista kertoi olevansa ryhmänsä edustaja palautefoorumeissa ja yksi kertoi olevansa Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijatöimikunnan jäsen. Toisessa kohdassa selvitettiin, missä vastaajat ovat mahdollisesti osallistuneet laadun kehittämiseen tähtääviin keskusteluihin (kuvio 10). Useimmin oli vastattu, että nykyisen oppilaitoksen tiloissa tai nykyisessä oppilaitoksessa. Tähän kohtaan oli vastannut 10 vastaajaa 54:stä.

Avoimet vastaukset analysoitiin luokittelemalla ne kolmeen muuttujaan ja analysoimalla SPSS-ohjelmalla. Ensimmäisessä kohdassa muuttujiksi valittiin opintojaksopalauteen antamiseen, harjoittelun palautekeskusteluihin ja kohta muu. Toisessa kohdassa muuttujiksi valittiin oppilaitoksessa, harjoittelupaikassa ja kohta muu.

KUVIO 9. Millaisiin laadun kehittämiseen tähtääviin keskusteluihin olet osallistunut

KUVIO 10. Missä olet osallistunut laadun kehittämiseen tähtääviin keskusteluihin

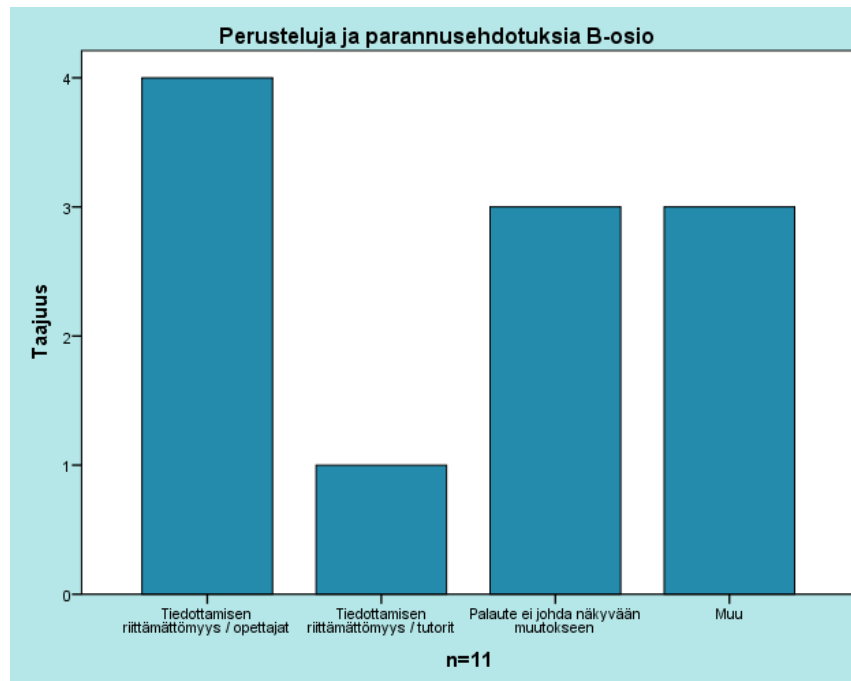
Perusteluja ja parannusehdotuksia kyselylomakkeen B-osiossa oli antanut 11 vastaajaa 54:stä. Perustelut ja parannusehdotukset luokiteltiin kolmeen eri muuttujaan, tiedottamisen riittämättömyys/opettajat, tiedottamisen riittämättömyys/tutorit, palaute ei johda näkyvään muutokseen ja kohta muu. Tämän jälkeen vastaukset analysoitiin SPSS-

ohjelmalla (kuvio 11). Avoimissa vastauksissa esille nousi tiedottamisen riittämättömyys, sekä palautteen antamisen merkityksettömäksi kokeminen. Yksi vastaajista antoi seuraavan laista palautetta;

”Esimerkkinä yksi opintojaksopalautteen perusteella pidetty palautekeskustelu opettajien kanssa; palaute opintojaksosta oli pääosin negatiivista, opettajat eivät kyenneet ottamaan rakentavaa kritiikkiä vastaan lainkaan, vaan heillä oli puolustus jokaista negatiivista palautetta vastaan. Opettajat lyttäsivät opiskelijoiden näkemykset täysin. Palauteen antaminen tuntuu täysin turhalta, kun opiskelijoiden mielipiteet tyrmätään väärinä”.

Myös vastuun jakamista toivottiin;

”Tuutorit voisivat tiedottaa palautefoorumeista ja mitä niissä käsitelty, ettei jää vain vastuupöytäkirjan varaan”.

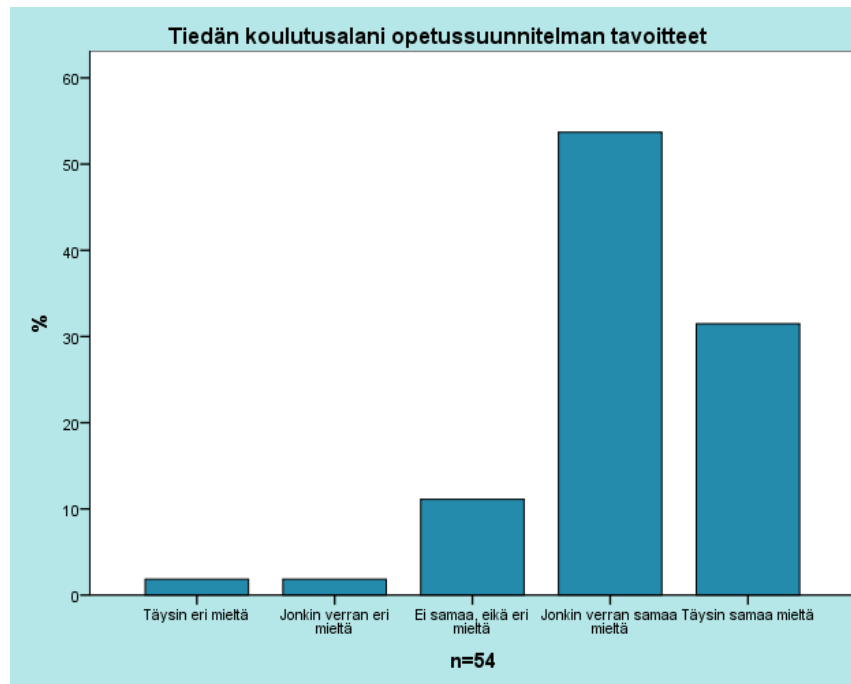

KUVIO 11. Perusteluja ja parannusehdotuksia kyselylomakkeen B-osiossa

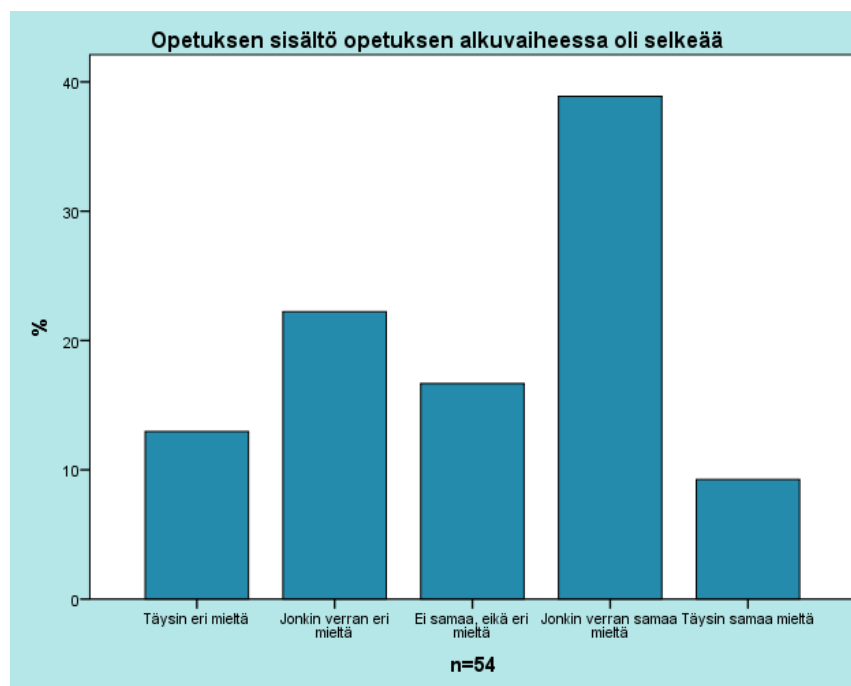
7.3 Opetussuunnitelma

Kyselylomakkeen kolmannessa osiossa pyrittiin selvittämään opiskelijoiden kokemuksia opetussuunnitelmasta. Vastaajista 85 % (n=46) tiesi oman koulutusalan opetussuunnitelman tavoitteet (Kuvio12). Oman koulutusalan opetussuunnitelman tavoitteita piti selkeinä 67 % (n=36) vastaajista. Opintojen sisällön selkeys (kuvio 13) opin-

tojen alkuvaiheessa jakoi jonkin verran vastauksia, sillä 35 % (n=19) oli asiasta vähintäänkin jonkin verran erimieltä ja 17 % (n=9) vastaajista ei osannut ottaa kysymykseen kantaa. Vastaajista 77 % (n=42) tiesi kuinka heidän henkilökohtainen opetussuunnitelmansa on laadittu ja 77 % (n=42) vastaajista tunsi, että he voivansa itse vaikuttaa opetussuunnitelmansa sisältöön.

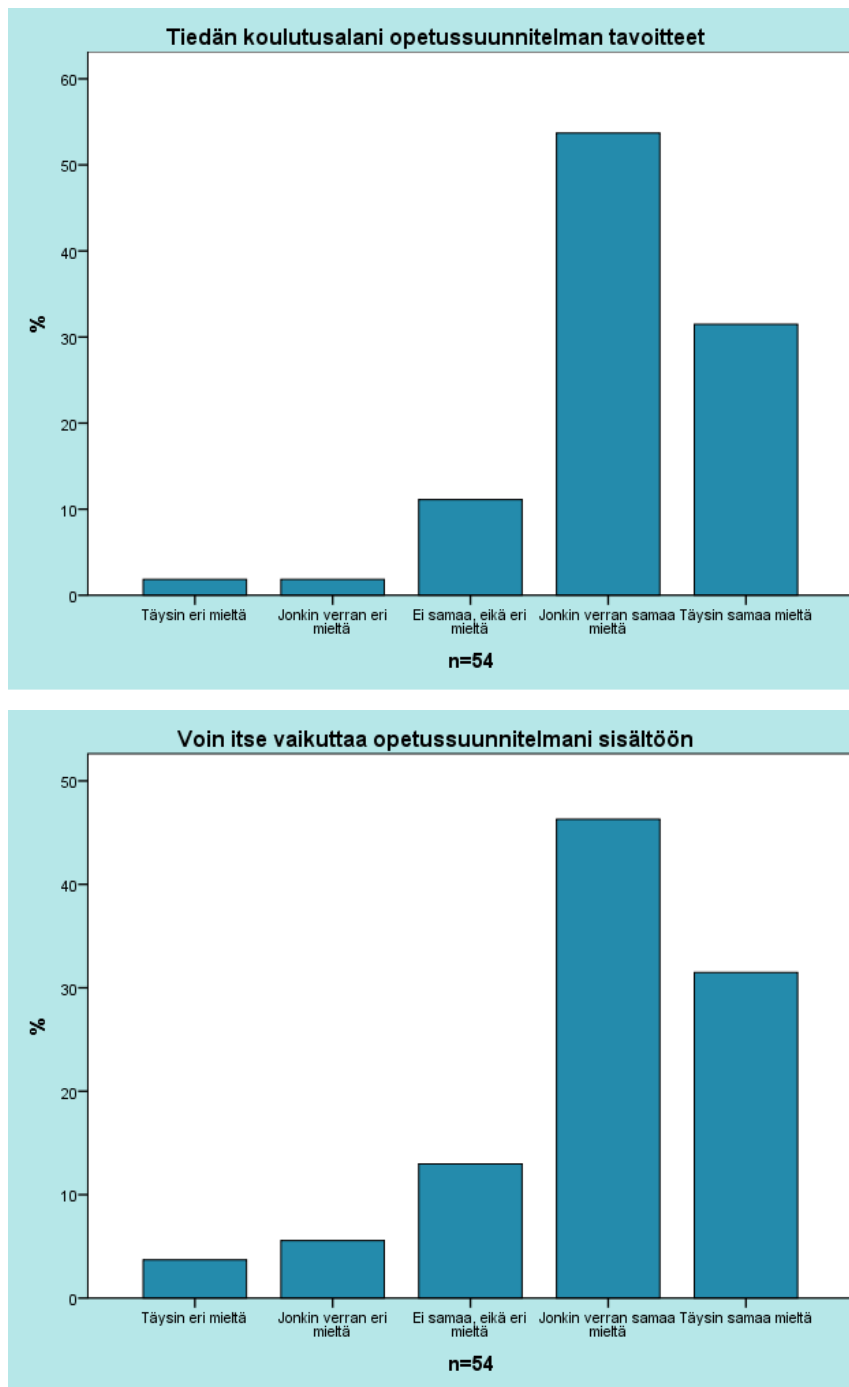
KUVIO 12. Tiedän opetussuunnitelmani tavoitteet

KUVIO 13. Opetuksen sisältö opintojen alkuvaiheessa oli selkeää

Avoimista vastauksista kävi ilmi, että aktiivisimmat ja omista opinnoistaan kiinnostuneimmat opiskelijat olivat tyytyväisimpiä omaan opetussuunnitelmaansa ja osasivat tarpeen tullen myös muokata sitä. 75 % (n=40) vastaajista mielsi opetussuunnitelmansa sisällön mielenkiintoisena, ja vain 5,6 % (n=3) vastaajista oli väittämän kanssa eri mieltä. Nämäkin vastaajat olivat vastanneet kohtaan jonkin verran eri mieltä.

Vastaajista lähes 30 % (n=16) vastasi, ettei päivitä henkilökohtaista opetussuunnitelmaansa säännöllisesti ja vastavuoroisesti 60 % (n=32) vastaajista ilmoitti päivittävänsä suunnitelmaa säännöllisesti. 78 % (n=42), oli sitä mieltä, että he voivansa osallistua omaan opiskeluunsa liittyvien tavoitteiden asettamiseen (kuvio 14). Vastaajista 78 % (n=42) oli taasen sitä mieltä, että he voivat itse vaikuttaa omaa opiskeluaan koskeviin päätöksiin yleisellä tasolla. Vastaajista 54 % (n=29) tunsivat saavansa riittävästi tukea ryhmänohjaajaltaan, ja 22 % (n=12) vastaajista mielsi tuen ryhmänohjaajaltaan riittämättömäksi. Vastaajista 85 % (n=46) vastasi tulleen kohdelluksi tasavertaisesti toisten opiskelijoiden kanssa. Kaksi 54 vastaajasta vastasi kokeneensa ainakin jonkin verran epätasa-arvoista kohtelua.

KUVIO 14. Voin vaikuttaa opetussuunnitelmani sisältöön

Kyselylomakkeen C-osion perusteluihin ja parannusehdotuksiin oli vastannut viisi vastaajista. Vastaukset luokiteltiin kolmeen eri muuttujaan; oma aktiivisuus, ohjaajan merkitys ja muu, jonka jälkeen ne analysoitiin SPSS-ohjelmalla. Avoimissa perusteluissa ja parannusehdotuksissa todettiin positiivisina asioina muun muassa että

”olen itse saanut erittäin hyvin vaikuttaa opintosuunnitelmani tekoon”

ja

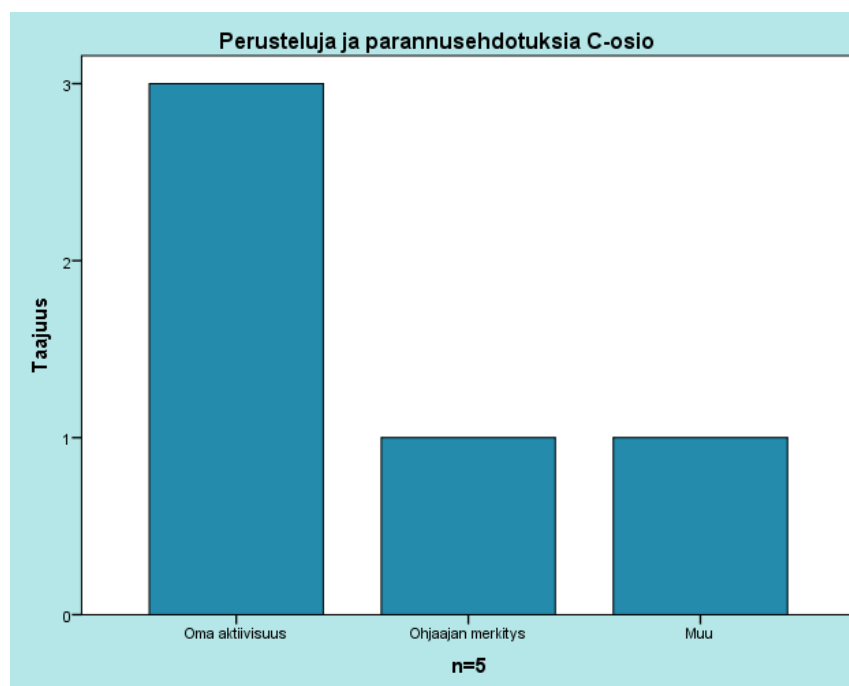
”olen saanut paljon `myönnytyksiä` opiskelujeni suhteen äitiysloman vuoksi, esim saanut tehdä joitain kursseja etänä korvaavien tehtävien muodossa”.

Myös ohjaajan merkitys opintoja suunnitellessa korostui vastauksissa:

”HOPS-keskustelut ovat todella hyviä ja HOPS-ohjaajani aivan huippu! Vanhassa opintosuunnitelmassa oli minusta aivan liikaa opintopisteitä johtamisesta, yrittämisestä, kansainvälisyysosaamisesta, asiakkuusosaamisesta, kehittämisestä ja muista yhteiskunnallisista aineista. Muutama op vähemmän olisi riittänyt. Vastaavasti klinisiä taitoja olisin toivonut voivani opiskella enemmän”.

Toisaalta vastauksissa tuotiin esille myös opiskelijan aktiivisuuden merkitystä opetus-suunnitelman laadinnassa, esimerkiksi yksi vastaajista totesi, että

”itse on oltava hyvin perillä asioista”.

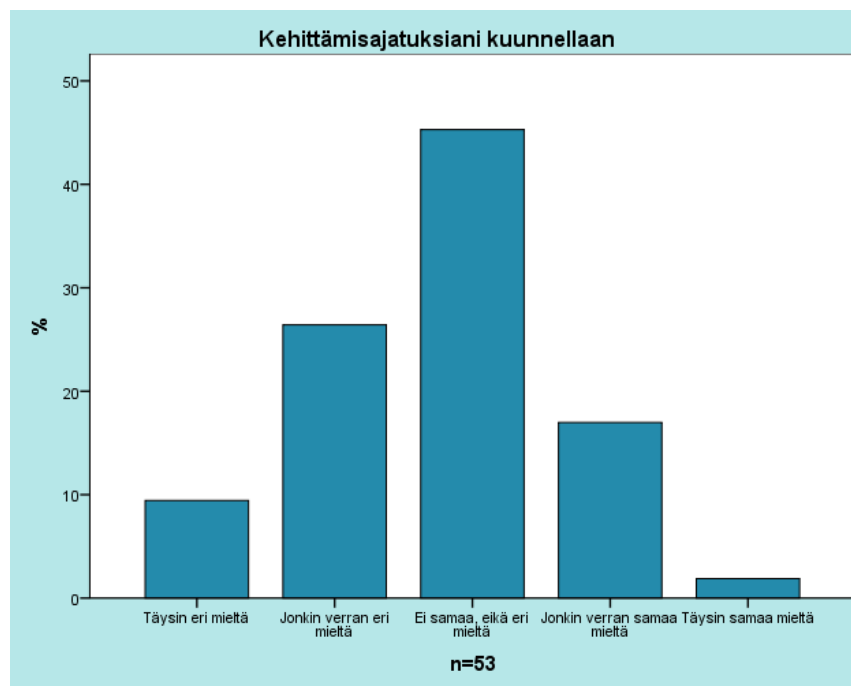

KUVIO 15. Perusteluja ja parannusehdotuksia kyselylomakkeen C–osiosta

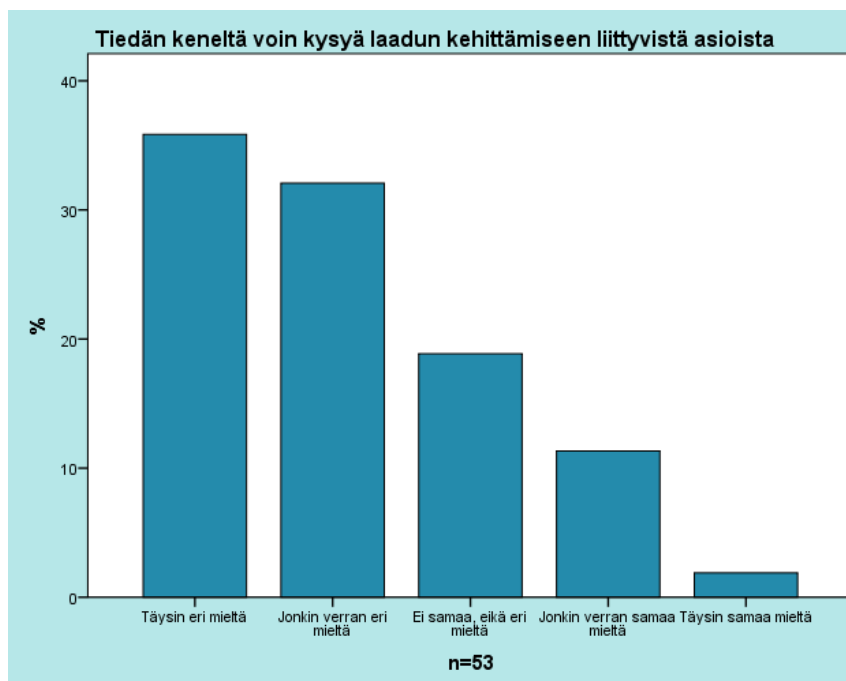
7.4 Laadun kehittämiseen vaikuttavat asiat

Kyselylomakkeen viimeisessä osiossa paneuduttiin selvittämään opiskelijoiden kokemuksia laadun kehittämiseen vaikuttaviin asioihin. Yksi vastaajista ei ollut vastannut kyselylomakkeen D-osioon.

Alle 19 % (n=10) vastaajista oli sitä mieltä että heidän kehittämisajatuksiaan kuunnellaan (kuvio 16) ja 35 % (n=19) mielestä heidän kehittämisajatuksiaan ei kuunnella. Vastaajista 45 % (n=24) ei osannut ottaa kantaa kysymykseen. Kehittämisaloitteiden toimeenpanosta tiedottamiseen oli vastaajista tyytyväisiä ainoastaan 3,8 % (n=2) vastaajista ja 56,6 % (n=53) vastaajista piti tiedottamista riittämättömänä. Myös tässä ei samaa, eikä eri mieltä vastanneiden osuus oli korkea, 40 % (n=21). Kuitenkin lähes 80 % (n=42) vastaajista mielsi, että opintojakoilta kerätään säännöllisesti palautetta, ja lähes 87 % (n=46) ymmärsi, miksi palautetta kerätään. Vastaajista 73,2 % (n=39) arvioi itsenäisesti omaa opiskeluaan. Ainoastaan 13 % (n=7), tiesi keneltä voi kysyä laadun kehittämiseen liittyvistä asioista (kuvio 17).

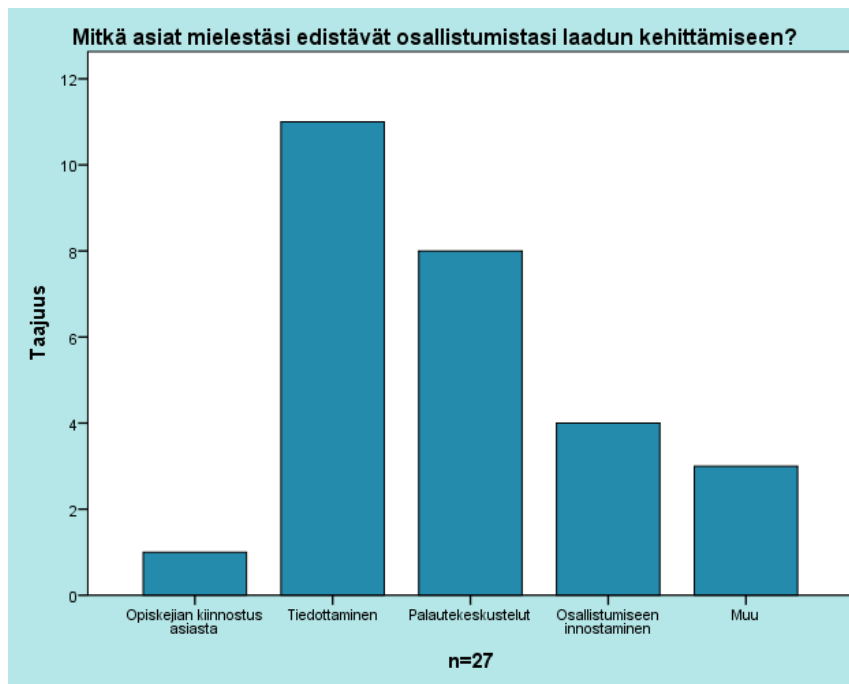
KUVIO 16. Kehittämisajatuksiani kuunnellaan

KUVIO 17. Tiedän keneltä voin kysyä laadun kehittämiseen liittyvistä asioista

Opetuksen jaon selkeyteen opettajien välillä oli tyytymättömiä 45 % (n=24) vastaajista, ja tyytyväisiä lähes 32 % (n=17). Kysyttäessä opiskelijoilta tyytyväisyyttä tiedonkulkuun opettajien välillä ei kukaan vastaajista ollut asiaan täysin tyytyväinen. 36 % (n=19) vastasi olevansa jonkin verran samaa mieltä ja 39 % (n=21) vastaajista kertoi olevansa joko jonkin verran tai täysin eri mieltä asiasta. 21 % (n=11) vastaajista vastasi, että palautteen pohjalta muutetaan koulutukseni toimintatapoja ja 32 % (n=17) vastaajista mielsi, ettei palautteen anto johda ainakaan näkyviin muutoksiin. Vastaajista 47 % (n=25) vastasi, ettei ole väittämän kanssa samaa, eikä eri mieltä.

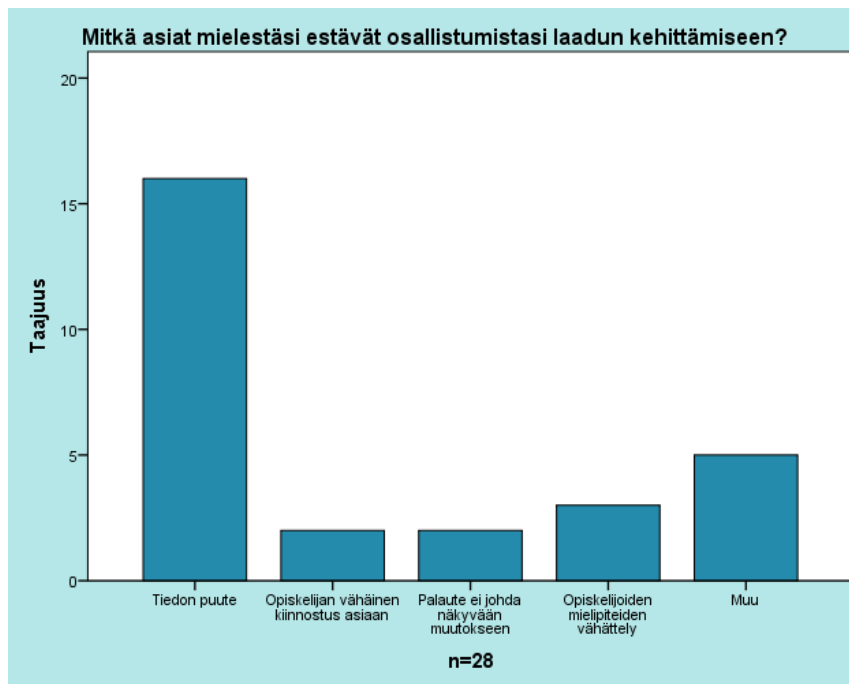
Kyselylomakkeen kaksi viimeistä varsinaista kysymystä olivat avoimia kysymyksiä (kuvio 18 ja kuvio 19). Kysymyksen mitkä asiat edistävät osallistumistasi laadun kehittämiseen vastaukset luokiteltiin viiteen eri muuttujaan; opiskelijan kiinnostus asiasta, tiedottaminen, palautekeskustelu ja muu. Vastaajista 11 (n=27) vastasi tiedottamisen olevan tärkeintä ja 8 (n=27) korosti palautekeskusteluiden merkitystä.

KUVIO 18. Mitkä asiat mielestäsi edistävät osallistumistasi laadun kehittämiseen

Kysymyksen, mitkä asiat mielestäsi edistävät osallistumistasi laadun kehittämiseen, vastaukset luokiteltiin myös viiteen muuttujaan; tiedon puute, opiskelijan vähäinen innostus asiasta, palaute ei johda näkyvään muutokseen, opiskelijoiden mielipiteiden vähättely ja muu. Vastaukset analysoitiin SPSS-ohjelmalla. Vastaaajista 16 (n=28) vastasi tiedon puutteen olevan suurin este osallistumiselle laadun kehittämiseen. Kaksi vastaajaa (n=28) koki, että opiskelijoiden mielipidettä vähätellään. Toinen näin vastanneista vastasi näin;

”opiskelijoiden mielipide ei ole arvokasta vaan he ovat opettajista laiskoja”.

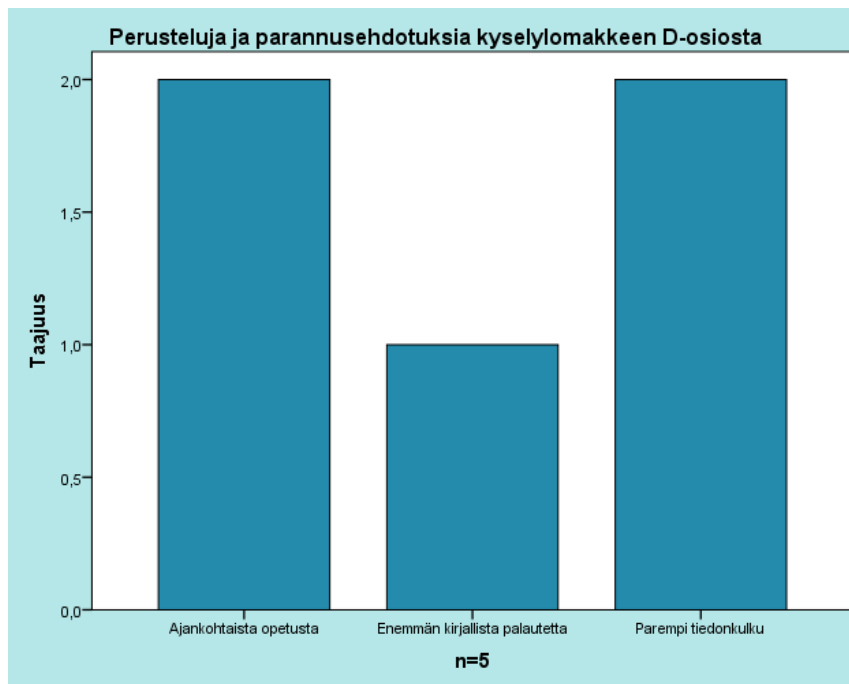
KUVIO 19. Mitkä asiat mielestäsi estävät osallistumistasi laadun kehittämiseen

Neljännän osion perusteluihin ja parannusehdotuksiin oli vastannut 5 vastaajaa 54:stä (kuvio 20). Vastaukset luokiteltiin 3 eri muuttujaan ja analysoitiin SPSS-ohjelmalla. Yksi vastaajista toivoi työelämässä olevien henkilöiden mukaan ottamista opetussuunnitelman laadintaan, sekä ajantasaisia opetusmateriaaleja;

”Alan ammattilaisia mukaan aineopetuksen tuntisisältöjen suunnitteluun, jotta saadaan ajantasaista tietoa, ei vanhentuneita välineitä!”.

Toinen vastaaja totesi huomanneensa opettajien välisessä yhteistyössä ongelmia;

”opetuksen ja opettajien yhteistyö näyttää välillä takkuavan, kun opintojakso alkaa, tuntuu ettei tiedetä tarkasti mitä tulee tapahtumaan”.

KUVIO 20. Perusteluja ja parannusehdotuksia kyselylomakkeen D-osiosta

8 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia laadun kehittamisestä. Tavoitteena oli antaa ajantasaista tietoa sekä mahdollisesti konkreettisia ratkaisumalleja Mikkelin ammattikorkeakoulun terveystieteiden laitoksen laatu-työstä vastaaville henkilöille opiskelijoiden laadun kehittämiseen osallistumisen lisäämiseksi ja opiskelijoiden osallistuvuuden parantamiseksi.

Opinnäytetyön toteuttamisen kannalta erityisen ongelmalliseksi muodostui laadun käsitteellistäminen ja aihealueen rajaaminen. Aihe itsessään oli ongelmallinen, sillä ammattikorkeakoulujen, ja ylipäänsä koulutuslaitosten, laadun kehittämistä käsitellessä täytyy ymmärtää ja osittain hallita niin ammattikorkeakoululaki tulevine muutoksineen, kuin kansalliset laadun kehittämistä ohjaavat asetukset ja sopimukset, kansainväliset sopimukset laadun kehittamisestä ja oppilaitoskohtaiset nyanssit. Opinnäytetyötä tehdessäni luettavaa materiaalia oli useamman sadan tunnin edestä, eikä läheskään kaikki luettu materiaali päätynyt opinnäytetyöhön edes viittauksina.

Koska opinnäytetyön tutkimusjoukkona oli Mikkelin ammattikorkeakoulun terveysterveysalan laitoksen opiskelijoita, opinnäytetyön tulokset ovat yleistettävissä vain Mikkelin ammattikorkeakoulun terveysterveysalan laitokseen ja ainoastaan vertailtavissa muihin laadun kehittämistä selvittäviin tutkimuksiin ja raportteihin. Koska Mikkelin ammattikorkeakoulussa on käytössä yhtenäinen laadun kehittämisen ohjelma, voidaan tuloksia käyttää myös suuntaa antavina yleistyksinä koko Mamkn toimintaa arvioidessa.

8.1 Opinnäytetyön tulokset ja aikaisemmat tutkimukset

Opinnäytetyön tulokset ovat samansuuntaisia Mikkelin ammattikorkeakoulun terveysterveysalan laitoksen omien opiskelijapalautteiden kanssa. KKA:n auditointiraportissa (2013) on myös paljon samoja huomioita, joita itse tein tässä opinnäytetyössä. Mamkn terveysterveysalan laitoksen palautejärjestelmä on sinällään toimiva, palautetta kerätään säännöllisesti, se analysoidaan, siitä tiedotetaan ja se johtaa tarvittaessa muutokseen. Palautetta kerätään myös laajasti eri aikoina, niin opinto- ja harjoittelujaksojen aikana, kuin niiden päättyessä. Tavoitteena Mikkelin ammattikorkeakoulussa on, että palautteet myös analysoidaan ja analyyseista koostetaan palautetta antaneelle joukolle yhteenveto.

Vaikka yksikön sisäisissä selvityksissä, sekä KKA:n auditoinnissa (2013) tuodaan myönteisesti esille Mamkn laadunhallinta- ja kehittämisohjelmaa, opiskelijoilta suoraan saamaa palaute kertoo, ainakin osittain, toista. Opinnäytetyön tuloksista keskeisiksi nousivat riittämätön tiedottaminen palautteenhyödyntämisestä, opiskelijoiden tietämättömyys Mikkelin ammattikorkeakoulun laatujärjestelmästä ja sen merkityksestä yksittäiselle opiskelijalle, sekä joiden opettajien kykenemättömyys ottaa vastaan negatiivista ja kriittistä palautetta. Positiivista tuloksista voidaan esille nostaa Mikkelin ammattikorkeakoulun terveysterveysalan laitoksen kyky saada opiskelijat sisäistämään opetussuunnitelman merkitys opiskelijalle ja sitouttaminen oman henkilökohtaisen opetussuunnitelman suunnitteluun ja toteutukseen. Kyselylomakkeen opetussuunnitelmaa käsittelevä osuus toi esille sen, että kaiken kaikkiaan opetussuunnitelman suunnittelu, siitä tiedottaminen ja opiskelijoiden vaikutusmahdollisuudet oman opetussuunnitelmaan koettiin erittäin hyväksi ja onnistuneiksi.

Kolmannen ryhmän avoimista palautteista kävi ilmi ryhmänohjaajan ja palautefoorumeihin osallistuvien opiskelijoiden korostunut merkitys laadun kehittämisen ymmärtä-

misessä. Yksi ryhmistä oli perehdytetty selvästi paremmin Mikkelin ammattikorkeakoulun terveysalan laitoksen laadunhallintaan, ja tämä heijastui positiivisina vastauksina, sekä suljettuihin, että avoimiin vastauksiin.

8.2 Tiedottamisen riittämättömyys

Tiedottamisen riittämättömyys nousi vastauksissa ylivoimaisesti suurimmaksi esteeksi opiskelijoiden osallistumiseen laadun kehittämiseen. Tiedottamisen riittämättömyys nousi esille niin suljetuista vastauksista, kuin avoimista perusteluista ja parannusehdotuksista. Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, ette heidän antamansa palaute aina johtanut varsinaisiin muutoksiin. Vaikka tuloksista voidaan todeta, että vastaajat mieltävät asian näin, ei tuloksen todenmukaisuudesta voida olla varmoja. Mamkn palautejärjestelmän tavoitteena on, että saatu palaute myös hyödynnetään ja KKA:n toisen kierroksen auditoinnissa todetaan näin myös tapahtuvan.

Ongelman ydin onkin opiskelijoiden opiskelu-aika ja sen sykliisyys. Opiskelijoiden opiskelu-aika terveysalan laitoksella on noin neljä vuotta, ja muutos, johon palaute on johtanut, koskee aikaisintaan seuraavaa opintojaksoa. Näin ollen palautetta antaneet opiskelijat eivät välttämättä pääse itse koskaan näkemään niitä muutoksia, joihin juuri heidän antama palaute on johtanut, ellei palautteen antajille tiedoteta riittävästi palautteen analyysistä. Palautteen antajan kannalta ongelmalliseksi palautteenannon ja siihen motivoimisen tekee se fakta, ettei palautteen antaja ole itse näkemässä muutosta. Vastauksista kävi ilmi, että näiden vastaajien aikana muutoksista ei ole riittävästi tiedotettu, eikä heidän antamien palautteiden analysoinneista ole annettu asianmukaista yhteenvetoa. Osa palautteiden analyysistä on opiskelijoiden nähtävillä Mamkn intranetissä, Studentissa, mutta sieltä ei löydy ryhmittäin pilkottua tietoa.

8.3 Opiskelijoiden tietämättömyys laatu-järjestelmästä

Opinnäytetyön tuloksissa oli merkittävää myös se, että opiskelijat olivat tietämättömiä laadusta käsitteenä, Mikkelin ammattikorkeakoulun laatu-työn perusteista ja sen merkityksestä opiskelijalle. Laadun käsitteellistäminen opiskelijoille helposti lähestyttävään muotoon on haaste Mikkelin ammattikorkeakoulun terveysalan laitoksen laatu-työstä vastaaville. Vastauksista kävi myös ilmi, ettei opiskelijoilla ole tietoa keneltä laatu-työhön liittyvistä asioista voisi kysyä. Jos opiskelija ei ymmärrä laatu-työn merkitystä oman

opiskelun kannalta, voidaan olettaa, ettei opiskelijan motivaatio osallistua laatutyöhön ole lähtökohtaisesti kovinkaan korkea. Ongelmat ovat sinällään jo ratkaistuja, koska Mikkelin ammattikorkeakoulun opiskelijoille suunnatussa intranetissä Studentissa informaatiota laadusta ja laadun kehittämisestä on paljon. Ongelmaksi siis muodostuu, kuinka opiskelijat saadaan sisäistämään, tai ylipäänsä lukemaan, intranetissä olevaa tietoa.

8.4 Kriittisen palautteen antamisen vaikeus

Kyselylomakkeen vastauksista analysoinnissa nousi esille myös opiskelijoiden kokemus joidenkin opettajien kykenemättömyys ottaa vastaan negatiivista ja kriittistä palautetta. Näin koettiin varsinkin jos palaute koski palautetta keräävän opettajan opintojaksoa. Ongelmassa on kaksi puolta. Toisaalta, varmasti osa opettajista on herkempiä ottamaan palautteen henkilökohtaisesti, eikä välttämättä osaa suhtautua siihen objektiivisesti. Mutta toisaalta, osa opiskelijoista on yhtä lailla kykenemättömiä antamaan palautetta rakentavaan sävyyn. Palautetta kerätään usein kirjallisesti nimettömänä, jolloin palaute saattaa olla liian suoraa.

8.5 Tulosten yhteenveto ja toimenpide-ehdotukset

Opinnäytetyössä kävi ilmi, että opiskelijoilla on todellinen halu osallistua oppilaitoksen laadun kehittämiseen ja että suurimpana esteenä tälle on tiedonkulun riittämättömyys ja opiskelijoiden riittämättömät tiedot Mikkelin ammattikorkeakoulun laatutyöstä. Myös opettajien väliseen viestintään tulisi paneutua. Opiskelijat eivät tiedä tai tiedosta sitä työtä, mitä ”kulisseissa” tehdään, ja ainoa tieto, joka heille tulee, on tieto, jota saadaan opettajilta. Palautejärjestelmän keventäminen ja palautteen analysointien opiskelijoille näkyväksi tekeminen motivoisivat opiskelijaa entistä paremmin osallistumaan laadun kehittämiseen. Palautteesta voitaisiin esimerkiksi koostaa tulokset ryhmittäin, jotta jokainen palautetta antanut ryhmä näkisi selvästi, mihin toimenpiteisiin juuri heidän antamansa palaute on johtanut. Palautetta kerätessä voitaisiin myös kokeilla, kirjallisen palautteen lisänä, suullista palautetta.

Itse palautekeskusteluihin tulisi valikoida ryhmästä sellainen opiskelija, jolla on aikaa ja mielenkiintoa paneutua laadun kehittämiseen ja joka osaa tuoda palautefoorumeissa

käydyt asiat ryhmän tietoon ymmärrettävässä muodossa. Palautefoorumeihin osallistuvia opiskelijoita voitaisiin myös kouluttaa ymmärtämään paremmin Mikkelin ammattikorkeakoulun laatutyötä, palautteen käsittelyprosessia ja laatua ammattikorkeakouluissa yleisesti. Lyhyt, muutaman tunnin koulutus voi myös vähentää opiskelijoiden motivaatiota osallistua laadun kehittämiseen, mutta jos tehtävään valittu henkilö itse hyötyisi asiasta jotenkin, esimerkiksi opintopisteissä, saattaisi se lisätä motivaatiota opiskelijoiden osallistumiseen laadun kehittämiseen.

Jatkossa merkittäväksi tekijäksi nostaisin myös opiskelijoiden kyvyn antaa negatiivistakin palautetta rakentavampaan sävyyn, jotta heidän antama palaute tulisi paremmin ymmärretyksi. Jonkinlainen palautteen antamisen harjoitus voitaisiin sisällyttää esimerkiksi suomen kielen tai ammatillisen kasvun opintojaksolle.

8.6 Tulosten luotettavuus

Tulosten luotettavuuden ja opinnäytetyön onnistumisen kannalta on erityisen tärkeää, että kyselylomakkeen kysymykset ovat yksiselitteisiä. Eniten virheitä tutkimustuloksiin aiheuttaakin kysymysten muotoilu, sillä vastaaja saattaa ajatella eri tavalla kuin tutkija on tarkoittanut, mikä osaltaan vääristää tutkimustuloksia. (Aalto & Valli 2001, 100.) Kyselylomaketta koe testattiin kolmen vastaajan joukolla ennen varsinaisen kyselyn suorittamista. Kyselylomakkeen ulkoasua selkeytettiin jättämällä ympyröitävien vastausten väliin enemmän tilaa ja vastauskohdat tasattiin samalle tasalle. Myös kyselylomakkeen otsakkeet vaihdettiin kuvaamaan paremmin tutkittavaa asiaa.

Osassa vastauksista, etenkin kyselylomakkeen laadun kehittämistä käsittelevässä osassa, ei samaa eikä erimieltä olevien vastausprosentti nousi korkeaksi. Tämä herättää heti kysymyksen, onko kyselylomakkeen kysymykset muotoiltu oikein ja riittävän helpolukuisiksi, jotta vastaaja ymmärtää mitä kysymyksellä tarkoitetaan tai onko kyselylomake ollut liian pitkä, jolloin vastaajat eivät ole jaksaneet keskittyä kyselylomakkeen viimeiseen osioon.

Kyselylomakkeen vastaamiseen meni jokaiselta kolmelta ryhmältä aikaa keskimäärin 15 minuuttia, ja kyselylomakkeen lopussa olevaan perusteluihin ja parannusehdotuksiin oli vastannut yhtä monta vastaajista kuin aikaisempienkin osioiden kohdalla, joten motivaatio kyselylomakkeeseen vastaamiseen on pysynyt kutakuinkin samana loppuun

asti. Näin ollen voidaan sanoa, ettei kyselylomake ole ollut liian pitkä. Kysymysten muotoilu on myös varsin yksinkertainen ja kysymykset ovat helppolukuisia. Ei samaa eikä eri mieltä vastaajien suuri osuus voikin selittyä sillä, että vastaajilla ei todellisuudessaakaan ole selkeää kuvaa kyseisistä laadun kehittämiseen liittyvistä asioista. Samansuuntaista tulosta antaa myös viimeisen osion avoimet kysymykset ja perusteluja ja parannusehdotuksia osuus. Ei samaa eikä eri mieltä olevien vastaajien osuus kyselylomakkeen laadun kehittämistä käsittelevässä osuudessa oli poikkeavan suuri kahdessa vastaajaryhmässä kolmesta.

Vastaajista (54) yksi jätti vastaamatta kyselylomakkeen viimeiseen osioon, ja yksi vastaajista ei vastannut kysymykseen ”olen osallistunut laadun kehittämiseen tähtääviin keskusteluihin”. Tulosten luotettavuuteen näillä vastaamatta jättämisillä ei ole merkitystä, sillä tulokset analysoinnissa vastaamatta jääneet jätettiin huomiotta. Vastaajajoukon laajuus oli riittävä ilman näitä vastauksia.

Ennen kyselyä annettu informaatio oli riittävää; kaikille kolmelle ryhmälle kerrottiin miksi kysely suoritetaan, mitä sillä haetaan, miten vastauslomakkeille vastataan ja mitä vastauslomakkeille tapahtuu vastaustapahtuman jälkeen. Lisäksi kyselylomakkeen alussa oli kerrottu lyhyesti kyselylomakkeesta ja annettu kirjalliset vastaamisohjeet esimerkkeineen. Ensimmäisen ryhmän kohdalla informaatio olisi voinut olla tiivistetymppää. Hieman rönsyilevä alkuinformaatio ei kuitenkaan heijastunut negatiivisesti ensimmäisen ryhmän vastauksiin. Kuitenkin jälkikäteen voidaan todeta, että paremmalla valmistautumisella ja kyselyn toteuttajalle laaditulla lyhyellä kirjallisella muistilistalla informaatio olisi ollut johdonmukaisempaa.

Aineiston analysointi tapahtui SPSS-ohjelmalla. Aineistoa analysoidessa kyselylomakkeet numeroitiin. Näin toimimalla pystyttiin paikantamaan mahdolliset poikkeamat vastauksista ja tarkistamaan, johtuiko poikkeama analysoinnissa tapahtuneesta virheestä, vai oliko kyseessä todellisesta, vastauksesta johtuva poikkeavuus. Lisäksi aineisto syötettiin SPSS-ohjelmaan kahteen kertaan. Tällä minimoitiin mahdolliset lyöntivirheet aineistoa syötettäessä.

Kyselylomakkeella oli tarkoitus mitata Mikkelin ammattikorkeakoulun terveysalan laitoksen hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia laadun kehittämisestä. Tuloksia analysoi-

taessa voitiin päätellä, että kyselylomake mittasi haluttua aihetta. Myös avoimien kysymysten kohdalla vastaukset olivat johdonmukaisesti kysymykseen liittyviä. Sen sijaan perusteluissa ja parannusehdotuksissa osa vastaajista oli vastannut asiaan liittymättömästi, esimerkiksi yksi vastaajista toivoi Kasarmin kampuksen kuntosalille parempia laitteita. Perusteluiden ja parannusehdotusten vastauksista suurin osa koski kuitenkin opiskelijoiden kokemuksia laadun kehittämisestä. Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että kysely mittasi sitä, mitä pitikin, eli hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia laadun kehittämisestä.

8.7 Opinnäytetyön eettisyys

Jotta opinnäytetyö olisi uskottava, luotettava ja eettisesti hyväksyttävä, edellyttää se tutkimuksen toteutuksen hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti. Rehellisyys, tarkkuus ja huolellisuus tutkimustyössä, tulosten tallentamisessa ja arvioinnissa sekä esittämisessä kuuluvat hyvään tieteelliseen käytäntöön. (Karjalainen ym. 2002, 386.)

Kuula (2006, 201) ja Mäkinen (2006, 114) nostavat vastaajien tunnistettavuuden estämisen korkealle tutkimuseettisistä normeista. Vaikka opinnäytetyön aineistoa kerätessäni olinkin itse luokahuoneessa läsnä, kerättiin aineisto nimettömänä, jotta tutkimukseen osallistuneita ei pystytä tunnistamaan. Tätä vaatii jo henkilötietolakikin (22.4.1999/523), jonka mukaan tutkimusaineistoa ei saa luovuttaa eikä paljastaa ulkopuoliselle. Kyselylomakkeet kerättiin kirjekuoreen, joka suljettiin luokahuoneessa ja joka avattiin vasta analysointivaiheessa. Osallistujille tehtiin myös selväksi, että kyselyn vastauksia käytetään vain tämän opinnäytetyön tekemiseen ja että aineisto tuhotaan sen analysoinnin jälkeen.

Oma asemani opiskelijana tutkimassa opiskelijoita voidaan nähdä eettisyyttä ja objektiivisuutta heikentävänä tekijänä. Opinnäytetyötä tehdessäni olen noudattanut tutkimuseettisen neuvottelukunnan laatimia hyvän tieteellisen käytännön ohjeita. Opinnäytetyön objektiivisuuden kannalta oma roolini sekä opiskelijana, että tutkijana näkyi tuloksia analysoitaessa sekä liiallisena kriittisyytenä positiivisia vastauksia kohtaan, että negatiivisten tulosten painottamisella. Opinnäytetyön ohjaajalta saatu palaute sekä oman toiminnan kriittinen arviointi sai minut kuitenkin ymmärtämään tulosten objektiivisuuden kannalta vahingollisen toimintani ennen opinnäytetyön analysoinnin valmistumista. Muutamalla omaa ajatteluaani objektiivisempaan suuntaan sain tuloksista analysoitua to-

denmukaisemman tuloksen. Vastaajien toimintaan oma roolini opiskelijana ja opiskelijoiden tutkijana ei ole vaikuttanut, sillä ammattikorkeakouluopiskelijat ottavat osaa erilaisiin opiskelijoiden laatimiin kyselyihin ja opinnäytetöihin rutiinin omaisesti.

8.8 Opinnäytetyön prosessin arviointi

Aloitin opinnäytetyön tekemisen noin kaksi vuotta sitten keväällä 2011, mutta varsinaisesti paneutuminen aiheeseen alkoi kesällä 2012. Vuoden 2012 kesä ja syksy menivät aiheeseen perehtyessä, sillä erilaisia dokumentteja jotka ohjaavat ammattikorkeakoulujen laatutyötä on paljon. Varsinainen opinnäytetyön suunnitelman kirjallinen laatiminen alkoi elokuussa 2012 ja se valmistui 2013 toukokuussa. Opinnäytetyön suunnitelma sisälsi todella paljon teoretietoa tutkittavasta aiheesta, ja pystyinkin käyttämään sitä hyvin runkona varsinaiseen opinnäytetyöhön. Kysely toteutettiin vuoden 2013 syyskuussa, ja aineiston analysointi alkoi välittömästi kyselyn toteuttamista seuranneena päivänä.

Opinnäytetyötä tehdessäni ohjaajan merkitys on ollut valtava. Ohjaajalta olen saanut niin aiheeseen oleellisesti liittyviä dokumentteja, suosituksia selvitettävistä aiheista kuin kannustusta opinnäytetyön tekemiseen. Myös aiheen rajaamisessa opinnäytetyön ohjaajan merkitys on ollut suuri, sillä ylipäänsä laatua käsitteenä voitaisiin tutkia useamman opinnäytetyön verran. Opinnäytetyön valmistumiselle ei ollut laadittu tiukkaa aikataulua, mutta siitä huolimatta opinnäytetyön kirjallinen valmistuminen eteni varsin joutuisasti, sillä aiheeseen liittyvään kirjallisuuteen perehtyminen oli antanut minulle vahvan pohjan opinnäytetyön tekemiseen.

LÄHTEET

Aaltola, Juhani & Raine, Valli 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Jyväskylä: Gummeruksen Kirjapaino Oy.

Alaniska, Hanna (toim.) 2006, 17. Opiskelija opetuksen laadunarvioinnissa. Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisuja 16 : 2006. Tampere: Tammer-paino Oy.

Ammattikorkeakoululaki 24.7.2009/564. WWW-dokumentti. <https://www.finlex.fi/>. Ei päivitystietoja. luettu 14.3.2013.

Edwardsson, B., Thomasson, B. & Ovretveit, J. (1994), 77–82. Quality of Service. Making it Really Work. Lontoo: McGraw-Hill.

Hallituksen esitys Eduskunnalle ammattikorkeakoululaiksi ja laiksi yliopistolain muuttamisesta. WWW-dokumentti. <http://www.minedu.fi/>. Ei päivitystietoja. Luettu 18.11.2013.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi ammattikorkeakoululain sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 26 ja 48 §:n muuttamisesta. WWW-dokumentti. <http://www.minedu.fi/>. Ei päivitystietoja. Luettu 15.1.2013.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tutkintojen ja muun osaamisen viitekehyksestä HE 38/2012 vp. WWW-dokumentti. <http://www.finlex.fi/>. Ei päivitystietoja. Luettu 21.10.2013.

Hiltunen, Kirsi, Kekäläinen, Helka 2008. Benchmarking korkeakoulujen laadunvarmistusjärjestelmien kehittämisessä. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Hämäläinen, Kauko, Kaartinen-Koutaniemi, Minna 2002. Benchmarking korkeakoulujen kehittämisvälineenä. Helsinki: Edita Prima Oy.

Kananen, Jorma 2008. Kvantti. Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 89. Jyväskylän yliopistopaino.

Kankkunen, Päivi, Vehviläinen-Julkunen, Katri 2009. Tutkimus hoitotieteessä. Juva: WSOY.

Karjalainen, Sakari, Launis, Veikko, Pelkonen, Risto & Pietarinen, Juhani 2002. Tutkijan eettiset valinnat. Helsinki: Gaudeamus.

Kotila, Hannu 2000. Ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kokemuksia opetussuunnitelmasta. Helsinki: Hakapaino.

Kotila, Hannu & Mutanen, Arto 2004, Tutkiva ja kehittävä ammattikorkeakoulu. Helsinki: Edita.

Koulutusohjelman osaamiskartta. Ei tekijätietoja. WWW-dokumentti. http://soleops.mamk.fi/opsnet/disp/fi/ops_VuosTeem-Mat/tab/tab/sea?ryhma_id=4932952&opettaposa_opinvuos=3&ryhmopinkoht_suunvaiheht=&valkiel=fi. Ei päivitystietoja. Luettu 21.5.2013

Kuula, Arja 2006. Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Laatu, yhteiskunta, kehittäminen 2010. Laatuakatemia. WWW-dokumentti. <http://www.kotiposti.net/tuurala/Laadun%20historia.html>. Ei päivitystietoja. Luettu 12.3.2013.

Lecklin, Olli 2006. Laatu yrityksen menestystekijänä. Helsinki: Talentum.

Mikkelin ammattikorkeakoulun laatujärjestelmän itsearviointiraportti 2012.

Mäki, Maire 2000. Laadun ilmapiiritehtävät ammattikorkeakoulussa. Akateeminen väitöskirja: Tampereen yliopistopaino Oy Juvenes Print.

Mäkinen, Olli 2006. Tutkimusetiikan ABC. Helsinki: Tammi.

Nykänen, Marjo, Vääntinen, Tuija (toim.). Osaamisen palapeli – Mikkelin ammattikorkeakoulun opetussuunnitelman kehittäminen. 2011. WWW-dokumentti. http://www.mamk.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/mamk/embeds/mamkwwwstructure/15829_URNISBN9789515883261.pdf. Ei päivitystietoja. Luettu 8.2.2013.

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2011:10. WWW-dokumentti. <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2011/liitteet/okm10.pdf?lang=fi>. Ei päivitystietoja. Luettu 12.11.2012.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tiedote 19.04.2012. WWW-dokumentti. http://www.minedu.fi/OPM/Tiedotteet/2012/04/yliopistojen_rahoitus.html?lang=fi. Ei päivitystietoja. Luettu 12.1.2013.

Opetussuunnitelmat: Mikkelin ammattikorkeakoulu 2012-2013. WWW-dokumentti. https://soleops.mamk.fi/opsnet/disp/fi/ops_KoulOhjSel/tab/tab/sea?luku-vuosi=4586245&ryhmtyp=1&koullohj_id=4586373&stack=push. Ei päivitystietoja. Luettu 22.5.2013.

Outinen, Maarit, Holma, Tupu & Lempinen, Kristiina 1994. Laatu ja asiakas. Laatu-työskentely sosiaali- ja terveysalalla. Juva: WSOY.

Parkkinen, Erkki 2012. Kyselytutkimusten otantamenetelmät ja aineistoanalyysi. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House.

Pesonen, Herkko 2007. Laatu! Asiantuntijaorganisaation laatuopas. Juva: WS Bookwell Oy.

Ryttyläinen-Korhonen, Katri, Palovaara, Arja, Iivanainen, Ansa 2012. Terveysalan laitoksen laatutyön kuvaus 2012. WWW-dokumentti. http://www.mamk.fi/instance/data/prime_product_julkaisu/mamk/embeds/mamkwwwstructure/17345_TER-laitos_laatusyon_kuvaus_2012.pdf. Ei päivitystietoja. Luettu 3.4.2013.

Salminen, Hannele & Kajaste, Matti (toim.) 2005, 6. Laatua, Innovatiivisuutta ja Proaktiivisuutta. Ammattikorkeakoulujen koulutuksen laatuyksiköt 2005–2006. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Ammattikorkeakoulukoulutus. ISSN=1799–0033. WWW-julkaisu. <http://www.stat.fi/til/akop/tie.html>. Ei päivitystietoja. Luettu 25.1.2013.

Urponen, Helka, Ahonen, Henna ja Javarus, Tanja 2008. Laatukäsikirja opiskelijalle. Opiskelijan laatutyötä on palautteen antaminen. WWW-dokumentti. http://www.lyy.fi/pdf/laatukasikirja_opiskelijoille.pdf. Päivitetty 20.1.2009. Luettu 22.2.2013.

Uusi kansallinen viitekehys selkeyttämään tutkintojärjestelmää. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. WWW-dokumentti. <http://www.minedu.fi>. Päivitetty 7.5.2012. Luettu 24.10.2013.

Valtioneuvoston asetus korkeakoulujen arviointineuvostosta 794/2009. WWW-julkaisu. <http://www.finlex.fi/>. Ei päivitystietoja. Luettu 14.3.2013.

Vehkalahti, Kimmo 2008. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Veini, Mervi 2010. Laatuajattelun kehittyminen ja laatugurujen teesit. Laadunhallinnan lyhyt oppimäärä. WWW-dokumentti. <http://veini.net/laatugurut.html>. Päivitetty 23.9.2010. Luettu 10.3.2013.

TUTKIMUSLUPAPYYNTÖ

Olen terveydenhoitajaopiskelija Mikkelin ammattikorkeakoulusta ja teen opinnäytetyötä hoitotyön opiskelijoiden kokemuksista laadun kehittämisessä. Toteutus tapahtuu opiskelijoille suunnatulla kyselytutkimuksella. Näin ollen pyydän kohteliaimmin lupaa saada suorittaa opinnäytetyöhöni kuuluva kysely Mikkelin ammattikorkeakoulun terveystalon laitoksen opiskelijoille. Opinnäytetyön ohjaajana on Katri Ryttyläinen-Korhonen.

Kyselyyn vastataan nimettömänä ja potilaiden anonymiteetti säilyy koko tutkimuksen ajan.

Kysely suoritetaan terveystalon laitoksella ajalla 1.5.–15.6.2013.

Kunnioittavin terveisin

Mikkonen Ossi ossi.mikkonen@gmail.com

Terveydenhoitajaopiskelija

Mikkelin ammattikorkeakoulu

Odotan päästöstä tutkimusluvasta sähköpostiini

KYSELYLOMAKE

OPIKELIJOIDEN OSALLISTUMINEN LAADUN KEHITTÄMISEEN

Ohjeita vastaajalle:

Vastaa jokaiseen kysymykseen ympyröimällä omaa mielipidettäsi parhaiten vastaava vaihtoehto, tai kirjoita vastauksesi sille varattuun tilaan. Kyselyn vastaaminen kestää noin 10 minuuttia.

Vastaa kysymyksiin itse, sillä olen kiinnostunut nimenomaan Sinun näkemyksestäsi.

Esimerkki kyselylomakkeen täytöstä:

Seuraavat väittämät koskevat kokemuksianne nukkumisesta. Vastatkaa ympyröimällä vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten mielipidettänne tai kokemusta.

1 = Täysin erimieltä

2 = Jonkin verran eri mieltä

3 = Ei samaa, eikä eri mieltä

4 = Jonkin verran samaa mieltä

5 = Täysin samaa mieltä

Esimerkiksi jos olette mielestänne nukkuneet viime yön hyvin, ympyröikää numero 5 (5 = täysin samaa mieltä).

1. Olen nukkunut viime yön hyvin

1 2 3 4 **5**

A. TAUSTAKYSYMYKSET

- 1.Sukupuoli 1. nainen
 2. mies
2. Ikä _____ vuosina
3. Opintojen aloitusvuosi _____
4. Opiskeltava tutkinto _____
5. Aikaisempi koulutus _____

B. OSALLISTUMINEN LAADUN KEHITTÄMISEEN MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULUSSA

Vastaa ympyröimällä parhaiten mielipidettäsi kuvaava vaihtoehto

1 = Täysin erimieltä

2 = Jonkin verran eri mieltä

3 = Ei samaa, eikä eri mieltä

4 = Jonkin verran samaa mieltä

5 = Täysin samaa mieltä

1. Olen saanut riittävästi tietoa mahdollisuuksistani osallistua laatutyöhön	1	2	3	4	5
2. Olen osallistunut laadun kehittämiseen tähtääviin keskusteluihin	1	2	3	4	5
a. millaisiin? _____					
b. missä? _____					
3. Ryhmästäni osallistutaan aktiivisesti opiskelijoiden palautefoorumeihin	1	2	3	4	5
4. Ryhmästäni on valittu henkilö joka osallistuu opiskelijoiden palautefoorumeihin	1	2	3	4	5
5. Osallistun itse mielelläni opiskelijoiden palautefoorumeihin	1	2	3	4	5
6. Olen saanut ryhmäni tutoreilta riittävästi tietoa oppilaitoksen laatutyöstä, jotta voin osallistua laadun kehittämiseen	1	2	3	4	5
7. Opiskelijat voivat tuoda esille uusia ideoita MAMK:n toiminnan kehittämiseksi	1	2	3	4	5
8. Esittämäni mielipiteet ja kehittämis ehdotukseni otetaan vakavasti	1	2	3	4	5
9. Minulle on kerrottu MAMK:n laatutyön peruseriaatteen	1	2	3	4	5
10. Olen vastannut MAMK:n laatu kyselyihin	1	2	3	4	5
11. Olen antanut opintojaksopalautetta	1	2	3	4	5
12. Olen antanut välipalautetta opintojaksoista	1	2	3	4	5
13. Tiedän oppilaitokseni vaikuttamiskanavat	1	2	3	4	5
14. Koen osallistumisen opiskelijoiden palautefoorumeihin mielekkääksi	1	2	3	4	5
15. Palautteeni hyödyntämisestä tiedotetaan riittävästi	1	2	3	4	5

Perusteluja ja parannusehdotuksia:

C. OPETUSSUUNNITELMA

1. Tiedän koulutusalani opetussuunnitelman tavoitteet	1	2	3	4	5
2. Koulutusalani opetussuunnitelman tavoitteet ovat selkeitä	1	2	3	4	5
3. Opetuksen sisältö opintojen alkuvaiheessa oli selkeää	1	2	3	4	5
4. Tiedän kuinka henkilökohtainen opetussuunnitelmani on laadittu	1	2	3	4	5
5. Voin itse vaikuttaa opetussuunnitelmani sisältöön	1	2	3	4	5
6. Opetussuunnitelmani sisältö on mielestäni kiinnostava	1	2	3	4	5
7. Henkilökohtaista opetussuunnitelmaani päivitetään säännöllisesti	1	2	3	4	5
8. Voin osallistua omaan opiskeluuni liittyvien tavoitteiden asettamiseen	1	2	3	4	5
9. Voin vaikuttaa omaa opiskeluani koskeviin päätöksiin	1	2	3	4	5
10. Saan riittävästi tukea ryhmänohjaajaltani	1	2	3	4	5
11. Minua on kohdeltu tasavertaisesti toisten opiskelijoiden kanssa	1	2	3	4	5

Perusteluja ja parannusehdotuksia:

D. LAADUN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVAT ASIAT

1. Kehittämisaatoksiani kuunnellaan	1	2	3	4	5
2. Kehittämislaitteeni toimeenpanosta tiedotetaan hyvin	1	2	3	4	5
3. Opintojaksoilta kerätään säännöllisesti palautetta	1	2	3	4	5
4. Ymmärrän, miksi palautetta kerätään	1	2	3	4	5
5. Arvioin itsenäisesti omaa opiskeluani	1	2	3	4	5
6. Tiedän, keneltä voin kysyä laadun kehittämiseen liittyvistä asioista	1	2	3	4	5
7. Opetuksen jako opettajien välillä on ollut selkeää	1	2	3	4	5
8. Tiedonkulku opettajien ja opiskelijoiden välillä toimii hyvin	1	2	3	4	5
9. Palautteen pohjalta muutetaan koulutukseni toimintatapoja	1	2	3	4	5

10. Mitkä asiat mielestäsi **edistävät** osallistumistasi laadun kehittämiseen?

11. Mitkä asiat mielestäsi **estävät** osallistumistasi laadun kehittämiseen?

Perusteluja ja parannusehdotuksia:

Kiitos vastauksista!